

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28—Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—"
 Pe 3 luni . . . 7—"
 Pe o lună . . . 2 40 "
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4—Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—"
 Pentru România și
 America . . . 10—franci.
 Numărul de zi pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fileri.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Telefon pentru oraș, comitat și interurban Nr. 730.

Dezrobitor și întemeietor de neam

În Iași, la 24 Ianuarie 1909 N. Iorga rostia cătră tinerimea universitară cuvintele acestea: „din nenorocire nici astăzi nu există încă un popor românesc... dar să vă ajute Dumnezeu măcar pe d-voastră, aceștia tineri de tot, cari acum vă ridicăți în viață, să vă ajute să vedeți această minune mare, mai sfântă decât toate minunile: ivirea neamului românesc“.

Numai durerea mare pentru ticăloșia vremilor apuse și pentru ticăloșia celor ce ne-au ținut în lanțuri și suprema desna-dejde a omului, care vede viitorul neamului său în întuneric și nu vede în sufletul generației de astăzi fulgerul, care să-l lumineze, numai durerea deci și desna-dejdea au putut zmulge de pe buzele înfricoșatului războinic cuvintele acelea negre. Și ele totuși spun adevărul, aruncând în zbuciumul vieții noastre *idea*, care „scânteiază pentru a ne mântui“.

Ele dezvoltă și izvorul uriașei energii a celui ce le-a rostit, ele arată și ținta muncii de titan, pe care o dezvoltă, ele luminează și idealul, a cărui împlinire numai ar aduce marelui bărbat și zile senine.

Astăzi, când împlinește 40 de ani, încă nu are parte de zilele senine și respinge dela sine liniștea lor. El stă în mijlocul luptei, ca o conștiință vie a întregului neam românesc.

Și astfel ar fi cu neputință, să spunem astăzi, cine și ce este N. Iorga pentru neamul nostru, cu toate că mântuitoarele idei ale lui, au cucerit ca dintr'o singură fulgerare toate ogoarele românești.

Dar putem spune pe cine vede în el acea parte a generației de azi, care a fost pregătită pentru a-i putea auzi și înțelege învățăturile.

Dacă am vorbi numai despre opera lui istorică, cu care a revoluționat istoriografia noastră, ori dacă am vorbi numai despre opera lui literară, cu care a descoperit pământuri nouă, ori dacă am vorbi numai despre opera lui politică, cu care a deschis dezvoltarea politică a neamului nostru în deceniile viitoare, am face o greșală. Și am face aceeași greșală, dacă am vorbi chiar despre toate laolaltă. N. Iorga este mai mult decât numai un istoric, un poet și-un politician, este mai mult chiar decât numai un „scriitor, cugetător, un sfătuitor al vremii sale“, cum însuși scrie despre un alt mare istoric al timpurilor noastre; el va fi pentru generațiile viitoare, dacă acestea vor ști să lupte și să trăiască, cu adevărat un dezrobitor și un întemeietor de neam! Ca să-l în-

telegem trebuie să-i cunoaștem geneza sufletului.

Întreaga muncă lui a răsărit din nemulțumirea cu epoca în care trăiește, a trecut prin critica, ce-o face alcătuirii noastre sociale, pentru ca să ajungă la o acțiune pozitivă de îndrumare și îndreptare.

Dacă avem în vedere dezvoltarea întregului neam românesc, cea mai mare

faptă istorică ce s'a săvârșit mai pe urmă și înainte de a se aminti numele lui N. Iorga, a fost dezrobirea țăranilor prin Mihail Cogălniceanu și Cuza Vodă. Prin ea se reda neamului românesc o parte, ce se rupsese din el. Am putut avea atunci speranța într'o viață de stat echilibrată. Și așa ar fi fost, dacă clasa conducătoare și-ar fi înțeles rostul și ar fi fost, în adevăratul înțeles al cuvântului, națională. Ea rămase însă străinată de neam prin cultura străină ce și-o câștigase. Fiind însăși străină a lăsat să se ridice o clasă mijlocie, și aceasta străină. Și astfel neamul nostru nu s'a putut incheia.

Născut în Moldova, ai cărei străini au făcut și pe Eminescu să scrie cuvinte de ură, N. Iorga a putut vedea prăpastia ce s'a deschis pentru poporul său.

Și urmărind istoria lui a descoperit și alte vremuri; vremurile de mărire ale

lui Ștefan cel Mare, care s'a stâns ca un soare, dar și vremurile de vitejie și de durere ale lui Mihai Viteazul, care a pierit ca un pribeag departe de ai săi și ucis de călăi, vânduți străinilor. Și știind de ce a pierit Mihai și de ce s'a spulberat în vânt visul lui și știind de ce a strălucit Ștefan și cum și-a putut mântui țara, a văzut cu groază, că timpurile de azi nu-s ale lui Ștefan, ci sunt anii cei triști ai lui Mihai.

Cuprins de fiorii morții a suferit ani de-a-rândul și a așteptat să se arate din vre-o parte un mântuitor al neamului său, care sta să moară. Dar nu se arată nici unul dintre bărbații cu numele celebre.

Atunci a crezut să-l pregătească el deschizând și arătând rănile, din care sângea neamul românesc de pretudindeni. I-s'au deschis coloanele unor ziare de partid, cari credeau, că vor fi servite cu credință de această minte strălucitoare și cari voiau să facă din ea un simplu salahor, cum ar fi ajuns și Eminescu, dacă geniul lui nu l-ar fi ridicat, fără concursul partidului său, adeseori deasupra vieții de partid. N. Iorga a urmat lui Eminescu, dar numai până la un punct, în *critică*.

Căci zice odată în deplină conștiință: „Inchinându-ne genialei umbre, vom trece totuși pe lângă durerea ei pentru a căuta munca noastră“.

Pentru a fi „un adevărat neam într'o țară adevărată“ lipsiau aproape toate condițiile. Căci era o administrație, care schimbase țara în pașalăcurile de pe vremuri, și care îngrămădia zi de zi urile sociale. O politică, care, în toate ramurile ei, nu vedea decât până la vrăjitele granițe îngăduite de viața de partid. O țărănime, căreia părea că anume nu i-s'au dat școli, pentru a putea fi exploatată. O alergare nebună, o stăruitoare ahtiere după formele și fantomele civilizației apusene, cari pentru noi însemnau tot atâtea utopii. Disprețul fără samăn al tradiției istorice. Cultul străinătății: în limbă, în literatură. Dușmănia vecinilor, înstrăinarea orașelor și clasa politică deznaționalizată. Însăși Casa domnitoare încă nu pe deplin romanizată.

Incheierea ce o face N. Iorga se cuprinde în următoarele cuvinte rostite la 19 Martie 1906: „Să nu creadă cineva, că un popor poate să trăiască mai departe, când are în frunte o aristocrație franțuzită, la mijlocul său o negustorie grecească, bulgărească și jidovească, când la capăt stă o țărănime, care numai mulțumită înaltelor ei virtuți de răbdare mai suferă ceeace suferă de veacuri întregi, și când la mijlocul acestor clase se găsesc

doar câțiva tineri de inimă, pe cari partidele sau îi confiscă, ca să nu mai facă nimic, sau îi răsping“.

Un astfel de tânăr a fost și N. Iorga, care însă a știut să se scuture de orice legături cu partidele, tocmai pentru că să poată face ceea ce a făcut și ceea ce va mai face. Sosise și ciasul chemării sale. Înălăturând din drumul său prin critici și polemici zdrobitoare cele mai ilustre nume, N. Iorga își deschise calea spre cărma vieții sufletești a neamului românesc, o prinse cu îndârjire și n'o mai dădu din mâni, fiindcă n'ar mai fi putut-o conduce altul.

Două mari pericole amenințau viața noastră: înstrăinarea clasei bogate și mizeria țărănimii. Singura mântuire era: „cultul idealului curat, cultura națională, aceeaș cultură pentru toți, și ridicarea țărănimii la drepturi politice deopotrivă cu ceilalți“. Cu „Sămănătorul“ N. Iorga începe îndrumarea vieții românești spre mântuire, spre acea „nouă epocă de cultură românească“ pentru toate clasele sociale. În drumarea cea nouă a deșteptat o literatură nouă și oameni noi.

Iar după ce el a cutreierat și a cunoscut și celelalte țări ale Românilor, Ardealul, Bucovina și Basarabia, ideea unității culturale a tuturor Românilor prin aceeaș cultură unitară a devenit înaintea minții sale un axiom, pentru afirmarea căruia trebuia adusă orice jertfă. Ideile sămănate cu o îmbelșugare, care nu are păreche în istoria noastră culturală, se plămădiră în cel mai rodnic pământ, incolțiră și crescură mari: pretutindeni. Întrebarea putea fi numai aceasta: vor dezlega întâi țărani chestia lor ori vor pune mai întâi intelectualii sfârșit rușinoasei înstrăinări. N. Iorga are meritul de a fi înțeles glasurile vremii sale și de a fi scăpat cinstea intelectualilor silindu-i să se manifesteze înaintea țărănilor. „Lupta pentru limba românească“ din Martie 1906 a fost întâiul rezultat pozitiv al operei dezrobotorului de cultura străină. Prin lupta aceea N. Iorga a redat neamului românesc clasa sa cultă, care era pe cale de deznaționalizare, și a re-

integrat în toate drepturile sale cultura românească, aceeaș pentru toate clasele sociale.

Atât de mare fusese prăpastia înaintea acestui act eroic al studenților și scriitorilor români, încât gândul marelui cugetător se opri odată, o clipă, înaintea uriașelor piedeci și cumpăni necesitatea creșterii tinerelor generații, cari vin una după alta, în deplină izolare de orice înrăurire a generațiilor, cari se duc. Pentru că să asigure viitorului furtunos oameni vrednici. Căci „omul nou“ voia oameni noi pentru idealuri noi în vremuri noi! Pentru a înfăptui și acest ideal lupta culturală nu mai era îndestulătoare. Organismul șubred al epocii de azi trebuia atacat în manifestațiile sale, cari ne-au adus cele mai mari pierderi naționale. Trebuia schimbată viața politică a României.

Trei școale pentru istoria noastră au fost de-ajuns pentru a-l putea convinge pe politicianul N. Iorga, că politica românească nu o poate face numai clasa stăpânitoare. Și că, dacă voim ca ea să aibă rezultate, trebuie să pregătim pe țaran pentru un rol politic. Atunci înființează el ziarul „Neamul Românesc“, care a venit la timp pentru intelectualii, credincioși ostași ai politicii celei nouă, dar a venit prea târziu pentru a mai putea deslega pe cale pacinică chestia țărănimii lipsită de lumină și de drepturi.

Cu furci și coase țărani aduseră a-minte țării, care jubila în neștire, că dreptatea răzbunătoare și-a ridicat capul și nu vrea să-l mai plece. Căci între clasa stăpânitoare și țărani „un zid, în veacuri de nepăsare, s'a clădit, despărțind sufletul unora de sufletul celorlalți“.

Și astfel „1907“ a fost al doilea rezultat pozitiv al operei întemeietorului de neam. Calea ce trebuia urmată stătea acum în lumină orbitoare înaintea tuturor Românilor cinstiți și înțelegători. Iorga aruncă iarăș ideea: „să facem din adunătura oamenilor celor mai muncitori, mai buni, mai răbdători, mai creștini, mai umani, înzestrați cu vitejie, înzestrați cu agerime de minte, oameni înzestrați cu în-

sușiri, cum puțini le au, să facem din această adunătură de oameni cari din nenorocire au stat, în cea mai mare parte a vieții lor, desprețuiți și apăsați de suferință, dobitoace ale ogoarelor străine, să facem dintr'ânșii frați“ și cel dintâi, care a arătat, că le este fratele cel mai bun, a fost tot N. Iorga, când le-a împărțit întreagă averea sa în bani gata, 11000 lei, îndată după izbucnirea răscoalelor, pentru să scape dela moarte, care însoțea foametea, măcar pe văduvele și pe copiii rămași pe drumuri!

Anul 1907 a adus și întrarea în parlament alui N. Iorga, unde el a pregătit încoronarea operei sale: Programul partidului naționalist democrat, în fruntea căruia stau N. Iorga și prietenul său dela Iași A. C. Cuza, al cărui nume nu se poate despărți de al lui Iorga, ori de câte ori va fi vorba de renașterea politică a României moderne.

Munca lor încă nu-i încheiată. Și ei o știu aceasta. Și ceea ce înalță în ochii noștri pe N. Iorga și A. C. Cuza mai mult decât ori-cari alte însușiri, e conștiința lor, că lupta este îndelungată, că poate nici nu vor trăi să vadă rezultatul ei, conștiința, că și ei aduc aceeaș jertfă, pe care o cer oricărui Român. „Câtă vreme suntem o astfel de țară... și un astfel de popor... atâta vreme deosebitele generații nu sunt altceva decât: ostași sub arme!“

*

În această lumină Te va vedea acea „generație fericită, care va putea scrie sfârșitul cărții“ începută de Tine, desrobotorul și întemeietorul sufletului neamului Tău.

Iar dacă puternicii zilelor de astăzi îți zăvoresc ușile și-ți închid calea, Tu iartă-i, căci ei se vor întuneca pe veci, iar calea Ta se va deschide iarăș. Iartă-l și pe Macedonschi, care Ți-a zis că ești un „buchier mediocru de ceasloave“. Iartă-l și pe Il. Chendi și pe Rădulescu-Motru și toată întunecimea bârbitorilor Tăi. Și iartă-l și pe vestitul nostru poet Octavian Goga, care Ți-a zis, că ești „capricios ca o față bătrână, maiestatic ca un

Ospățul regelui Alcinoi

Odisee, VIII, v. 477, sequent

Trad. de: Gheorghe Coșbuc.

Odiseu, după ce pleacă dela Calipso, care-l ținușe, robit aproape un an, ajunge a nouasprezecea zi în insula Feacilor, în cea mai ticăloasă stare. Pluta, pe care și-o făcuse singur, i-a fost risipită de furtună; câțiva vreme a plutit călare pe o bârnă, cea din urmă ce-i rămăsese din plută; iar aproape de mal, temându-se de stânci, s'a desbrăcat cu totul de haine și a sărit în apă, ca să încerce cu notul să se apropie de stânci. În urmă a putut să iasă pe mal, gol și flămând și istovit de trudă. Și nu știa unde se află, pe ce insulă, la ce popor. Căzuse noaptea, și n'avea unde să doarmă. Malul era sterp, și desbrăcat cum era, se temea de vânturile reci să se culce pe pământul gol. Vedea departe o pădure, unde s'ar fi putut adăposti, dar se temea de vr'o fiară. În sfârșit se duce în pădure și adunând frunze uscate, își face pat și se îngroapă în ele.

Acolo l-a găsit a doua zi Navsica, fata regelui Alcinoi al Feacilor, ce locuiau acea insulă. Fata plecase cu mai multe servitoare la malul mării să spele rufe. La amiazi, după ce au prânzit, fetele s'au jucat cu mingea, și la țipele lor s'a deșteptat Odiseu. El le-a văzut, dar nu putea să li-s'arat, căci era gol. Scena cum el totuș iese între ele, și cum toate fug la vederea

lui în toate părțile — căci era și murdar de apa mării și cu pletele în nerânduială, — și cum s'atură Navsica rămâne, și cum el o roagă iar ea îi dă un cearșaf să se învălească, cum îi dă de mâncare, apoi un rând de haine de al unui frate al ei, cum el apoi se scaldă și se îmbracă în haine curate, și revine astfel între fete în toată strălucirea frumuseții lui, așa încât Navsica, uitându-se pe furis la el, nu-și poate stăpâni naiva exclamare: „Ah, da-mi-ar Dumnezeu un atare bărbat!“ scena aceasta e cea mai dragă și mai poetică din toată Odiseea.

Navsica apoi îl conduce în palatul regal al tatălui său. Feacii erau un popor foarte primitiv de oaspeți și darnici; Alcinoi primește cu multă cinste pe străin, fără să-l întrebe cine e, și-i promite o corabie să-l ducă acasă. Simte el că Odiseu nu e om de rând, și 'n cinstea lui aranjază jocuri de întrecere la svărlirea cu discul — la care, provocat în batjocură de tineri, ia și Odiseu parte și-i întrec pe toți. Pentru aceasta învingere și pentru toată purtarea demnă și într'adevăr regească, ca și pentru frumusețea lui și darul de-a vorbi frumos, e admirat de toți și toți îi fac daruri. El rămâne la Feaci mai multe zile.

În urmă vine ziua plecării. Alcinoi face un mare ospăț de adio, la care i-au parte toți fruntașii Feacilor. Și numai aici îl întreabă Alcinoi, cine este, și Odiseu se dă pe față și-și spune lunga sa poveste.

Strofele ce publicăm în traducere încep cu

întrarea lui Odiseu în sala ospățului. Navsica, îndrăgostită acum cu totul de prințul străin, îl întâmpină în prag. Odiseu își ia locul de onoare lângă rege; servitorii aduc fructurile și vinul, iar un crainic aduce de mână pe vestitul cântăreț Demodoc, orbul iubit de toți și-l așează răzimat de o coloană în mijlocul salei. Demodoc îi cântăse și mai înainte lui Odiseu aceea vestită aventură amoroasă alui Marte cu Venus, cum au fost prinși în laturile patului de bărbatul Venerii, de meșterul fierar Hefaiostos. Acum Odiseu, după ce-l cinsteste pe Demodoc cu jumătate din friptura sa, într'un toast ce-l ridică în cinstea cântărețului, îl provoacă să cânte, dacă le știe, luptele dela Troia. Demodoc le cântă; toți ascultă atenți, iar Odiseu — fiindcă îi cântă propriile fapte — începe să plângă. Regele îl observă și cere lui Demodoc să nu mai cânte. Apoi întreabă pe Odiseu, să le spuie acum cine e el? Și de ce plânge mereu când ascultă cântece despre Troia și despre Odiseu? I-a murit vr'o rudă de-aproape, vr'un amic în războiul acela? Și cu o introducere admirabilă, Odiseu începe să spuie.

Navsica însă, mândră ca o floare Sta 'n ușa casei petrecând din prag Cu ochii pe Odiseu cei rupt din soare, Și-așa, privindu-l lung, i-a zis cu drag Dând blânde aripi vorbeii rugătoare: „Să mergi cu bine, — o prințule pribeag — Și-ajuns în țară-ți nu uita de mine, Căci eu ți-am dat iar viață, știi tu bine!“.

hidalgo; crud ca un sultan, enervat și vanitos ca un palicar" și care a mai spus că activitatea Ta se compune din „naivități și injurii”. Iartă-l, căci el înțelege lupta în contra asupritorilor noștri astfel, că ponegrește tot ce are neamul nostru mai bun și mai nobil. Răvnește gloria lui Brutus al lui Caesar. Și a luat pana sa aurită și Ți-a înfipt-o în inimă pângărind frumosul Țău chip de erou al gândirii românești.

Iartă-i pe toți. Căci astăzi și noi și ei, noi toți Românii, îți dorim să ajungi vârsta lui Th. Mommsen, pe care l-ai iubit și l-ai slăvit. Și îți mai dorim, ca Prințul, de a cărui creștere te îngrijești, fără s'o poți înrăuri, ajuns atunci Rege, să te arate marilor săi Prinți și să-i یرimeată să-Ți sărute mâna și să se plece înaintea Ta, ca înaintea întrupării reale a puterilor noastre, de strălucirea cărora se cutremură neamurile, cari încunjură vechea noastră Dacie!

Nicolae Iorga

De **Const. A. Giulescu**

Cea mai senină figură dintre fruntașii de azi ai literaturii românești de pretutindenii, este fără îndoială d. Nicolae Iorga.

Istoric neîntrecut, literat de frunte, și orator în toată puterea cuvântului, d. N. Iorga va încadra cea mai frumoasă faptură în istoria culturii neamului românesc.

Fire de luptător, suflet blând și inimă largă, întrupează pe omul cinstit, de caracter.

Dușman ori prieten, străin ori frate, nu cruță pe nimeni când trebuie să spuie adevărul.

Cultură vastă, memorie uimitoare, și minte ageră, cercetătoare a tot ce a fost, este și va fi. Aceste sunt făcliile care-ard în altarul geniului.

Lubitor de neam până la adorație, naționalist înflăcărat și nestrămutat în credințele domniei-sale, este cel mai alintat fiu al României.

Fu Odobescu, fu Vasile Ureche, fu Hașdeu și e Nicolae Iorga.

Oamenii mari se nasc atunci când îi cer nevoile vremii. Ei sunt rezultanta unui întreg sistem de forțe, care lucrează toate pentru ridicarea, pentru înălțarea unui neam.

Nădejdiile României de mâne, sunt în îndrumările sănătoase, pe care d. Nicolae Iorga le dă tineretului de azi.

Cu prilejul împlinirii a patruzeci de ani de viață cinstită și senină în ziua de 6 Iunie anul curent, îi trimitem călduroase urări de fericire.

Să trăiască. Mulți ani trăiască, spre a putea și de aci înainte să ne îndrumeze spre lumină, iubire de neam și adevăr.

*

Născut la 5 Iunie 1871 în Botoșani d. N. Iorga își făcu studiile liceale și universitare, parte în orașul său natal, parte în Iași.

Luându-și licența în țară, plecă la Paris, unde urmă cursurile la „Ecole des hautes Etudes”. Aci, obținu titlul de elev diplomat cu lucrarea *Philippe de Mezières 1327 — Nr. 5 et la Creisade au XIV siècle*.

Plecă apoi în Germania, unde își continuă studiile la universitățile din Berlin și Leipzig. Aci fu promovat doctor în filosofie cu lucrarea *Thomas III Marquis de Saluces*. Veni apoi în țară în anul 1894, unde fu numit profesor suplinitor de istoria universală, medie și modernă la uni-

versitatea din București. În anul 1905 obținu titlul definitiv în urma unui strălucit concurs.

E greu, aproape imposibil, ca să poată face cineva o dare de seamă amănunțită asupra activității științifice și literare a d-lui Nicolae Iorga. Sunt așa de vaste lucrările domniei-sale! Dela 1894 și până azi a scris nu mai puțin de peste 90 opere tipărite. Apoi un mare număr de articole critice, literare și istorice, publicate în diferite ziare și reviste.

Numele d-lui Iorga a ilustrat: Lupta, Timpul și Epoca, Arhiva din Iași, Convorbiri literare, Literatura și Arta Română, Revista Română, Sămănătorul, Revue Historique, Revue de l'Orient latin, Revue Critique d'Histoires et de litterature, Nuovo Archivio vento, etc.

În anii din urmă a publicat fără întrerupere articole săptămânale în „Neamul Românesc” literar și acelu pentru popor.

E uimitor cum poate acest neobosit luptător să-și împartă activitatea și timpul

L-am văzut în aceeași zi ținând curs la facultate, discurs în Cameră, la Liga Culturală și conferință la Ateneu. Dar tot în aceeași zi a trebuit să scrie articole și notițe pentru „Neamul Românesc” și la miez de noapte să plece la Iași ori la T.-Severin pentru a ține alte serii de cuvântări spre luminarea și ridicarea poporului.

În primăvara anului trecut a fost ales membru al Academiei Române; iar din anul 1908 lucrează neîntrerupt ca secretar general al Ligei Culturale Române, unde depune o activitate fără seamăn.

Domnul Nicolae Iorga e cea mai strălucită figură pe care o are România de azi. Cel mai mare scriitor, orator de frunte, și cel mai de temut polemist.

Ii urăm mulți ani de glorie!

Răspuns-a Odiseu și-a zis cuvinte:
„Oh, Zeus al Herei soț, numai de-ar vrea!
Și-ar da odat' al lumilor Părinte
Să plec și să mă văd în țara mea,
Și cât voi fi, aduce-mi-voi aminte
Și ca pe-un Dumnezeu te voi avea!
Căci tu mi-ai mântuit pierduta viață,
Fecioară mândră cu frumoasă față!”.

A zis, și pe lângă rege-a mers să șadă.
Iar servii-aduseră fripturi și vin.
Veni și-un crainic purtător de spadă
Ducând de mână printre mese, lin,
Și 'n mijloc de-unde toți puteau să-l vadă
Opri pe Demodoc, pe orbul plin
De cântece pe care toți le-ascultă
Și-așa de drag îl au și 'n cinste multă.

Iar cel isteț din iscodiri șirete,
Vestitul Odiseu, atunci chemând
Pe crainic lângă el, a rupt și-i dete
Din carnea ce i-au dat de 'ntăul rând
Și lui întâiu de toți, un mare spete
De porc cu dinții albi, și gros având
Strat alb de proaspete grăsimi topite,
Și: „du” a zis, „din partea mea, iubite,

„Și dă lui Demodoc această spată —
Din suflet îl cinstesc, și-așa cum sunt
Sărac străin, cu inimă întristată.
Toți cei ce-s muritori pe-acest pământ

Iubesc pe cântăreți, cu cinste cată
La dorul lor, căci dorul lor e sfânt!
Iar Musa cea ce 'nvață cântăreții
E dulcea fiic' a Tatălui vieții!”.

Așa vorbi; iar crainicul i-o duse
Și vesel Demodoc primind-o 'n mâni
Simțit-a 'n suflet bucurii nespuse.
Ei toți acu 'ntindeau ale lor mâni
Spre multele fripturi pe masă puse.
La bună vreme-apoi, dintre bătrâni
Sculându-se Odiseu cel prea cuminte
S'a 'ntors spre Demodoc și-a zis cuvinte:

„Pe tine, Demodoc, te țin în lume,
Pe tine 'n cinste mai presus de toți,
Căci tu din toți ai cel mai mândru nume! 1)
Și-atât de limpede 'n iveală scoți
Și ce-au făcut și ce-au rădat, anume,
La Troia 'n tristul câmp și-Ahei și soți,
Că par'că le-ai văzut tu însuși toate —
Deci cânt' acum și spune, de se poate.

„De calul cel de lemn, cum, larg și mare, 2)
De-Atene 'mpins clăditu-l-o Epeu;
Și, cum umplut de-oșteni armați pe care
I-o dus spre seară 'n Troia Odiseu,
Aduse-a Troiei jalnică pierzare.
De poți și-aici să-mi cânti pe placul meu,
Voiu da atunci întregii lumi de veste
C'a fost în tine-un Dumnezeu, și este!”

A zis. Și-n grabă meșterul cântărei
Porni cântând de-Ahei cum și-au întins
Vântrele 'n vânt, plutind în largul mării,
Lăsând în urmă 'ntregul câmp aprins.
Dar alții mulți, în mijlocu-adunării
Troienilor, în cearta ce s'o 'ncins, 3)
Ședeau în calul dus pe înserate
De chiar Troeni în sfânta lor cetate.

Cânta, cum stând pe lângă el, nebunii,
Erau cu vorbele 'mpărțiți în trei:
Să-l crape-aici pe loc cerură unii,
Că-i gol, ziceau; iar alții dintre ei:
Să-l svărlă-n răpi pe coasta văgăunei;
Iar alții mulți, să-l ducă pentru zei.
În Ilion, ca ura să li-o stingă —
Și-acest din urmă sfat fu scris să 'nvingă! 4)

Căci scris a fost ca Ilion să piară
Când Troia va primi un cal de lemn,
Având pe cei mai buni Argivi povară
Conduși de-un luptător vestit și demn.
Cânta cum Grecii-apoi se revărsară
Din golul vintre, la știutul semn,
Cum arseră prădând cetatea sfântă,
Printr'ansa risipiți fără de țăntă.

Cânta cum a 'nceput înfricoșatul
Omor prin noapte; și cânta spunând
Cum iutele-Odiseu răși 'n palatul
Cel înalt al lui Deifob, cumplit întrând,

Mijlocește bani

pe ipotecă, amortisare
și cu cambii pe moșii, ori
case de chirie, sub condițiile
:: cele mai favorabile ::

Sücs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca nr. 8.

□ Casă proprie lângă filiala poștală. □

Poezii

De: N. Iorga

LA CÂMP.

Dimineața. Cer albastru, luminos și fără ceață,
Flori deschise 'n iarba verde, glas de pasări colo
Ca diamantul scânteiază bob de rană pe verdeață,
Pe smâltatele potive fluturii subțiri se strâng.

Băzâit d-albine 'n aer, cor de greieri hore cântă
Și cogașii melancolici le fân hangul șuerând,
Lângă stâna învălțată cu rogoz se iau la trântă
Doi flăcăi cu ochii negri și cu părul fluturând.

Pe-a dealului costișe sun'-a oilor talangă,
Una-i albă ca omătul, alta-i sură ca o stâncă
Un dulău trântit pe labe somnuros stă și cu-
[minte.

Dintre flori o scâfârlie fără carne cată lin
Și ironic — cum se uită desgropații din mor-
[minte
La tăpșanele 'nflorite și la cerul cel senin!

NOAPTE DE IARNĂ.

Alb e tot în noaptea rece. Singur cerul ce scânteie
De sclipirile de stele, luminează peste văi,
Aprinzând în giulgiul iernei nestatornice vâpâi;
Dorm sub raza lor cea dulce, troenitele bordeie

Vre-un copac răsleț înaltă fruntea lui cea ine-
[grită

Pe deșertele întinderi Totu-i liniște și somn.
Amorțit-au în pădure pân și-al vânturilor Domn:
Crivăț, Zeu cu barba albă, cu strigarea ascuțită.

Fioroși drumeți atunci, vin domol, călcând a-
[rare,

Făcând dealul să răsune de urlatul lor prelung,
Lupii suri, cu ochi de flacări. O clipeală șirul
[lung
Stă pe loc, privind la stele, și se pierde 'nceț în
[zare.

ADORMI...

Adormi! S'aprint pe ceruri făcțiile de taină,
Pe lume noaptea 'ntinde a farmecelor haină,
Și florile suspină duioase vorbe dulci,
Pe mâna ta subțire micuța frunte-ți culci,
Visând frumoase zine cu părul de mătășă.

Lumină argintie pe câmpii suri se lasă,
Balauri din poveste țin calea la fântână,
Al greierilor cântec cu buciume se 'ngână,

Cum intră-n taberi Ares, iar bărbatul
Atride Menelau cu el în rând. 5)
Și cum s'a 'ncins din sală 'ntr'altă sală
Războiul între-apărare și năvală.

Și cum în lupte care 'ntrec gândirea
A stat și-a 'nvins cu inimă de leu,
Căci vru Atene să-i sporească firea,
Și-astfel pierdut-a Troia Odiseu.
Așa cântă. Și toți cu gându-airea
Urmau pe Demodoc, atenți mereu.
Așa cântă, iar Odiseu în taină
Plângea de-i tremură 'mbrăcata haină.

Așa femeea 'n plâns și 'n vaiu se sbate,
Căzând pe mortu-i soț care-a căzut
Străpuns de negre sulți sub cetate
Și 'n fața oștii lui, căci a văzut
Grozavul rău cum peste-oraș s'abate
Și 'n cale i s'a pus, să fie scut:
Ea-l vede-acum murind, și 'n țipet plânge,
Și cade peste el și 'n brațe-l strânge,

Ci 'n dosul ei urlând cu vrășmășie
Dușmanii — asvâr! cu sulți și-o isbese
Și 'n gât și 'n șold și hainele-i sfășie,
Și-o leag' apoi și, roabă, o pornesc
La munci și-amar, și-așa 'n ticăloșie
Obrajii ei cei tineri se topecsc —
Asemeni Odiseu cu gemet, bietul,
Plângea și sta și-și ascultă poetul.

Tu dormi un somn de pace; pe buzele-ți de-
[schise
Un zâmbet se strecoară, — răsfrângerea de vise.

Ci dormi. Veniv-a vremea, când grijile amare
Stăpâne-or fi pe tine și'n sarbăda lor mare
Ti-i pierde și zâmbirea și pacea ta de azi.
Pe fruntea-ți de statuie amarnicul năcaz
Pecetia și-a pune-o și urma lor de lacrimi
Săpa-vor pe-a ta față durerile de patimi.

Atunci fără odihnă și-or fi nopțile lungi
Și ades în zor de ziuă plângând ai să ajungi;
Aproape-i vremea tristă, ce nu știe de milă, —
In liniștea ta dulce, zâmbind adormi copilă.

Fragment

din discursul rostit de d. N. Iorga,

în ziua de 23 Novembre 1907, în adunarea deputaților
din România, cu prilejul discuției la Mesaj

Onorată Cameră!

N'am pretențiunea ca vorbind dela
această tribună să creez un curent, ce
sunt sigur că nu-l voi crea și nu voi
schimba păreriile nimănui. De lucrul acesta
sunt sigur dela început. Sunt dator însă
să arăt de ce socot că nu sunt în măsură
să aduc vre-o schimbare în ideile nimănui
din aceia cari mă ascultă.

Întâi mi-s'a spus foarte cavaleresc,
dela începutul carierei mele parlamentare,
că mă găsesc înaintea unui aeropag foarte
dificil și care nu seamănă de loc cu acela
pe care-l am de obicei. Mi-s'a spus că
sunt obicinuit să vorbesc înaintea acelor
tineri sălbatici, care se numesc studenți,
sau înaintea unui auditoriu inferior, care
se adună la conferințele științifice; și ast-
fel, când voi veni în parlament, voi fi
fără știință de rostul frumos, fără puțință
de a-mi exprima ideile, cum se cuvine și
mă va întâmpina un dezastru.

Am primit aceasta înștiințare cu un
zâmbet; nu am venit aici ca să fac im-
presiune; nu suntem doar o ceată de cab-
botini sau snobi care trebuie să arătăm
care dintre noi are mai mult talent de a
născoci, de a spune într'o formă subțire
lucruri dezagreabile pentru adversari, chiar
dacă ele constituie o calomnie și o ne-

Dar nu-i vedeau potopul din pleoape.
Căci el plângea 'ntr'ascuns; dar când și-a dat
Mantaua 'n sus, ca fața să-și îngroape,
Bătrânul Alcinou privi mirat,
Și gemete-auzi, că-i sta aproape.
Simțind atunci ce e, s'a ridicat
Și-a zis: „Feeaci! Să nu-mi huliți cuvântul.
Eu zic că Demodoc să-și curme cântul!

„Ce cânt' acum, la mulți nu ne mai place —
De când cinăm și cântă Demodoc
Tot plânge-acest străin și nu mai tace.
Eu bine văd că 'n suflet are-un foc;
Și lira de-ar tăcea, mai bine-ar face.
Nu triști ne vrem aci 'n frumosul loc,
Ci toți voioși, și noi și tu, străine,
C'asa-i frumos și-așa se și cuvine!

„Căci toate 'n cinstea ta sunt azi serbate,
Și-acest ospăț și nava ce-ți vom da
Și câte-ți vor mai fi din suflet date.
Căci ori-și-ce străin când te-ar rugă,
De nu ești un hain, îl ai ca frate.
Dar nici tu să n'ascunzi ce-om întrebă,
Câtând să spui cu vicleșug, străine,
C'asa nici nu-i frumos și nici nu-i bine! 6)

1) Adecă numele de cântăreț, de poet.
2) Dupăce Grecii au stat zece ani la Troia și n'au
putut-o cuceri, zeita Atene a învățat pe Odiseu o vicle-
nie: să facă Grecii un cal de lemn, mare, și să-l umplă
cu ostași. Să lase calul în câmp, iar ei s'aprină tabăra

dreptate și dacă nu au nici o legătură cu
binele țării. Cu toate acestea, s'au spus
lucrurile aceste, încât s'a creat în această
Cameră o stare de spirit dușmană mie și
convingerea că nu am însușirile trebu-
toare pentru ca să mă fac înțeles și as-
cultat.

D-lor, fiecare din d-voastră aveți o
forță mai mare decât mine, prin faptul că
faceți parte dintr'un partid; fiecare partid
are organizarea sa, sistemul său special
de asociațiune. Prin urmare, așa fiind lu-
crurile, sunteți unul pentru toți în anume
momente, toți pentru unul în momente
grele; situația mea nu este de aceeași na-
tură. Nu reprezint nici o asociațiune în
stare de a governa, nici o legătură for-
mată în înțelesul politic; nu reprezint de-
cât un curent în opiniunea publică, re-
prezint pe aceia cari nu fac politică și
care nu au dreptul de a face, deși sunt
patru milioane în populațiunea țării, față
de un milion de orășeni, dintre care iarăși
numai o minoritate are dreptul de a face
politică; și dacă se întâmplă ca dintre
aceia cari ar putea să facă politică, mulți
nu o fac, este de dispreț pentru viața
noastră politică obicinuită.

Dacă lucrurile merg așa, se poate
întâmpla, ca eu să fiu mai tare decât cum
se pare și se poate întâmpla, ca d-vo-
astă să fiți cu mult mai slabi decât apar-
tența, tocmai fiindcă nu reprezint nici o
alcătuire politică, și să mă ferească Dum-
nezeu să ajung a face vre-odată parte din
o asociație politică de interese, sub ori-
ce nume.

Mi-s'a zis, d-lor, că eu aș fi repre-
zentând pe anarhiștii, români. Vedeți,
nici nu auzisem până atunci, că sunt a-
narhiști în România. Știam, că este un
tânăr, care într'un colț oarecare din Bu-
curești, scoate o publicațiune anarhistă,
pe care nu o citește nimeni, deși este
foarte blajin; dar că există un partid
anarhist, și eu am legătură cu acest par-
tid, aceasta o auzeam atunci întâiașdată.
Dar am început să caut, și vă asigur, că
cercetările mele îndelungate n'au dat nici
un rezultat.

și să prefacă apoi că s'au săturat de războiu și pleacă
acasă. Așa au și făcut. Troienii s'au mirat, văzând că
Grecii pleacă; au ieșit din cetate și au dat de cal. Un ti-
călos de grec, Sinon, le-a mințit câte toate despre cal,
până ce Troienii s'au hotărât să-l ducă în cetate. Peste
noapte Grecii s'au întors de pe mare; ostașii ascunși în
cal au ieșit și au început să ucidă prin cetatea Troiei,
mai ales că Troienii durmeau liniștiți știindu-se scăpați
de Greci, după zece ani de hărțuială. Cei eșiți din cal au
deschis porțile; Grecii au năvălit, și în noaptea aceea au
prefăcut în cenușă Ilionul, sfânta cetate a Troiei.

3) Cearta ce s'a încins între Troieni e des-
crisă în strofa următoare. Erau trei păreri, unii cereau
să deschidă calul, ca să vadă dacă nu e ceva viclenie la
mijloc; alții, să-l arunce, necercetat, pe vr'o răpă; alții,
să-l ducă în cetate ca un dar pentru Zei, ca o jertă de
impăcare cu Zeii mâniași până acum pe Troieni.

4) Ilion era citadela de pe-o culme din mijlocul
cetății Troiei. Acolo era palatul regal.

5) Deifob era un fiu al regelui Priam al Troiei și
guverna în locul bătrânului său tată. Vrea să zică aici
palatul regal. Ares e Marte, zeul războiului. Menelau un
rege grec, conducător ca și Odiseu al oștenilor ascunși
în cal.

6) Alcinou continuă de-aceia a-l întreba pe Odiseu
de nume, din ce țară, din ce popor e și de ce îl mișcă
așa de mult povestea războiului troian.

Dr. Dimitrie Popa,

doctor în medicina universală,
specialist în morburii interne și de femei,
fost medic de clinică universitară și de spital.
Arad, strada Petőfi 10 (lângă gimnasiu).
Consultațiuni: 11—12 ore a. m. și 3—5
ore p. m.

egătură cu
s'au spus
în această
mie și
le trebui-
eles și as-

ă aveți o
faptul că
are partid
au special
a fiind lu-
în anume
momente
aceiași na-
ciafiune în
gătură for-
prezintă de-
publică, re-
politică și
deși sunt
țării, față
de care iarăși
de a face
ca dintre
itică, mulți
pentru viața

se poate
e decât cum
ca d-voa-
decât apa-
ezintă nici o
ească Dum-
tă parte din
e, sub ori-

ș fi repre-
ni. Vedeți,
că sunt a-
că este un
re din Bu-
e anarhistă,
deși este
un partid
u acest par-
întâiașdată.
ă asigur, că
'au dat nici

zboiu și pleacă
mirat, văzând că
dat de cal. Un ti-
toate despre cal,
în cetate. Peste
ostașii ascunși în
cetatea Troiei,
tindându-se scăpați
ei ești din cal au
noaptea aceea au
a Troiei.

Troeni e des-
reri, unii cereau
e ceva violențe la
vr'o răpă; alții,
ei, ca o jertfă de
e Troeni.

ime din mijlocul
Priam al Troiei și
rea să zică aici
ului. Menelau un
oștenilor ascunși
ntreba pe Odiseu
și de ce îl mișcă

Prin urmare, anarhism nu există. Nu am cum să-l reprezint, cu toată dorința, pe care aș fi putut să o am de a face cunoștință cu acea speță interesantă de Români. Va să zică, iată încă un motiv de slăbiciune, încă o cauză, pentru care nu pot avea o influență reală, prin vorbele, pe cari le spun aci. Nu reprezint nimic, decât conștiința mea, decât munca, pe care am putut-o cheltui pentru această țară, și în alt sens nu reprezint nimic, decât revolta sentimentului public, împotriva alcătuirilor politice, bazate pe interese personale, alcătuirii cinice în paguba țării. Atâta reprezint, și pentru aceea vorbele mele nu pot avea răsunet. Dar ceea ce mă îndeamna totuși a vorbi, e că nu sunt aci pentru a crea curente, ci pentru altceva.

Un alt motiv, care m'a împiedecat de a avea o acțiune asupra spiritului său, asupra inimii d-voastră, este faptul, că felul cum sunteți alcătuiți în grupări politice vă împiedecă cu desăvârșire de a-mi da ascultare unui independent.

Partidele politice la noi se deosebesc, dacă nu prin altceva, printr-o disciplină care vă asigură că nu are nimic roman, în înțelesul de roman de apus. Poate însă să aibă ceva roman în înțelesul romanității orientale, cum s'a numit „Bas empire“ și se zice de obicei bizantinism. Eu am scris istoria imperiului bizantin și în această privință am oarecare competență. Disciplina bizantină constă înainte de toate, în aceea că, dacă fuge unul, fug toți, dacă unul a părăsit situația lui față de idei, nimeni nu mai citează să o mai păstreze. Prin urmare, d-voastră sunteți disciplinați și în special partidul reprezintă prin majoritatea acestei Camere e un partid foarte disciplinat. Acest partid foarte disciplinat nu primește, are hotărârea să nu primească nici un fel de influență din afară, ci primește orice fel de influențe numai dela aceia din care este alcătuit, influențe de idei, de instincte, de interese, dar nimic dela aceia cari se găsesc dincolo de cercul fermecat al partidului.

Este fără îndoială un mare triumf, ca să se adune mai multe mii de oameni sub o disciplină de fier ca aceasta.

Și din acest punct de vedere desigur că disciplina partidelor de astăzi este un triumf al artei. Triumfuri de acestea de altminteri au atins și alte alcătuirii politice în deosebite timpuri. Așa de exemplu, fiindcă s'a făcut comparație între partidul liberal în faza lui actuală și între o monastire de ordin călugăresc, în timpurile destul de depărtate, iezuiții au avut o disciplină și mai bună decât aceea care o poate avea o majoritate în timpurile noastre.

Iezuiții aveau un cod de legi, în care conștiința particulară a fiecăruia nu-și afla nici un rost. Era în el o comparațiune foarte drastică, pentru a arăta abdicarea absolută a voinței și independenței fiecăruia față de disciplina ordinului.

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

„Mihaiu Viteazul“^(*)

„Schiță de poem dramatic“

(FRAGMENT)

De: **N. Iorga**

ACTUL I-ii

Scena I.

(Statul domnesc din București. Mihai, Radu Buzescu, boier tânăr Danciu, bătrân Vornic, Dima Stolnicul, Mitropolitul Eftimie).

Eu cred că astea toate cer un sfârșit și grabnic!
O lume 'n jur se mișcă și cere volnicie:
Indemnul de departe, din Roma cea străbună,
Veni prin soli ai Papei, și mișcă în Ardeal
Pe Crai către răscoală; pân' și Aron vecinul
Ce n'a luptat în viață-i și n'are braț de luptă,
Isi simte dor de fapte și vrea să fie Domn
De fapt, și nu de nume, pe oameni, nu pe robi.
O vreme de mândrie răsare din morminte
Și face ca din noapte zori noi să se ivească.
Pareă 'n văzduh se poartă strămoșii ce-au murit
Cu sabia în mână, strigând spre biruință:
Strămoșii mei și-aceea al căror sânge-l ai
Și ai și moștenirea și sfânta datorie
De-a sămăna cu dâșii, tu Doamne care 'nduri...

Mihai.

Indur, ca să cruț țara.

Radu Buzescu.

Când alții nu ți-o cruță.

De veacuri umilite popoare se trezesc
La noi nădejdi de viață și naltă către tine
Mâni ce se roagă astăzi și mâne pot lupta.
De-o nouă împărăție prind Grecii să viseze,
Și armele închise 'n păgâne Visterii
Fiorul răsunării le mișcă, și 'n cununa
Lui Constantin ucisul scilipește licărirea
Nădejdiilor de mâne. Vin preoți, vin pribegi,
Vin căpitani cu plete bătrâne, vin voinici,
Din munți de haiducie, din văi de suferințe,
Și-ți spun de alte zile, de Crai, de Voevozi,
De cnejii sârbi, de domnul din Pind, răsplăti-

torul,
De Schender Arnăutul, ce-a îngrozit Stambulul
Și a făcut să fugă Sultani înfricoșați.
Și tu, nepot lui Mircea ce Dunăre'a supus-o,
Al Radului cu schiptru ca al lui Solomon,
Tu fiu al lui Petrașcu, care-a păzit dreptatea
Și-a apărat săracii de pe acest pământ,
Tu taci, tu rabzi, tu suferi, în Scaunul Domniei,
Când mii de glasuri triste îți spun povești de
silă

Și mii de brațe mândre o sabie îți cer?

Danciu Vornicul.

Măria Ta, mă lasă să dau răspuns. La tineri
Cari socot că toate le pot atunci când vreau,
Cari jertesc o țară cu vechea-i așezare,
Primejduind pe veacuri poporul lor întreg,
Pentru un fulger care în mândra-i scăpărare
Se lase 'n urmă noapte mai neagră, și furtuni,
Și ape revărsate, și case năruite,
Și lumi înspăimântate fugind fără adăpost,
E bine să li spuie bătrânii adevărul
Pe care nici de unde te afli, nu-l primesc.

Ascultă tu, băiete. Tu ai cetit prin cronici,
Și-ai ascultat ostașii spunând minciuni la vatră,
Și ai visat de lucruri ce n'au fost pe pământ.
Eu nu visez, nici fapte străine n'am să număr,
Și nici din letopisef nu dau învățături.
Eu am trăit povestea acestei țări, și-i scrisă
Pe pielea mea bătrână cu slove-adânci de răni
De un pisar ce nu e nevoe să însemne
Și mai departe astfel cu vârf de iatagan.
Din voia celui Mare și Veșnic, pe pământ
Sânt oameni buni și aspri, destoinic și mișei,
Dar ce-i slab și puternic, și ce e mic și mare,
El le-a 'nsemnat odată, și-așa vor rămânea,
Pe voia-i care știe un rost ce nu-i de noi,
Și cel care 'n mândria-i nebună ar călca
Această hotărâre ce lumile le ține,
Acela pate jafuri, plătete bir, și sânge
Din sângele-i se varsă pe drumul cel greșit!

Am fost nebuni adesea, și-am vrut să luăm în
coarne

Puterea tirănească, ce-i dela Dumnezeu,
Și-am pus steaguri la cruce, și 'n rugăciuni de milă

*) Acest poem dramatic a apărut de curând în broșură, în Editura „Neamului Românesc“.

Pornirăm la o luptă ce nu era de noi.
Și eu, vezi, le țin minte: de când Radu nebunul
De patru ori din fugă se 'ntoarse spre războiu
Cu Mehemed avanul, ce stăpâna hotarul,
Eu n'am văzut pe urma acestor semeții,
De diavol îndemnat, — de diavolul trufiei,
Al setei de avere, de faimă, de măriri,
Decât palate arse, decât bordeie sparte,
Decât cetăți sfărmate, biserici în ruini,
Și case risipite, ori stîfse pe vecie,
Femei fără apărare, copii fără părinți,
Săteni fără de sprijin și turme despoiate
Cu morți însemnând drumul pribegei lor robii...
Mai bine saci de galbeni și plecăciuni viclene
Decât vremi de urgie ca astea, înapoi!

Din sabia-ți, băiete, îți fă un plug de muncă,
Din aur fă podoabe la sfinți în mănăstiri,
Din mintea ta isteță fă sfat bun la Domnie,
Și Dumnezeu, ce are comoare de 'ndurări,
Va da și volnicia dorită, — după muncă,
După răbdarea lungă și darul evlavios!

Dima stolnicul.

Prin gura ta vorbește o lume ce era
Mai bună de ispravă decât cea tinerească!
Măria Ta ascultă un sfat ce-a folosit
Părintelui ce doarme în giulgiu de bunătate,
Ce doarme 'ntreg și pașnic sub lepedea sfințită,
In ctitoria care la dânsa-l aștepta...

Mihai.

De-aș fi un om ca Radu, un gând de îndrăz-

neală,

O sabie setoasă de sânge, un avânt
Ce nu știe ce este ori nu-i în voia sorții,
Ci simte numai mușchii din care a pornit
Și o voință care ne duce spre 'nnălțimel...
De-aș fi boier ca tine, căci tânăr am rămas,
De-aș fi un om din gloată, un biet seimen cu

leafă,

Cu pradă și cu dreptul de-a fi ce-i este scris!...
Dar sabia aceasta nu e a mea, am luat-o
Din tainița bătrână în care s'a închis
Cu arma și voința acelor vremi trecute;
Și numai ea o poate desface spre războiu.

Mitropolitul Eftimie.

Da, numai ea și darul lui Dumnezeu, stăpânel
Arhangheli sunt în ceruri, cu îngeri mii de mii,
Și săbii minunate li strălucesc în mână:
O singură mișcare, — și lumea ar perli!
Dar Tatăl cel din Ceruri e păstrător de pace,
Și iubitor de oameni, și cruțător de vieți: —
Al lui este județul, căci viața-i doar o umbră
Menită lin să treacă perind în veșnicii;
A lui este pedeapsa, bătaia cea cumplită,
Și chinul fără capăt, căința fără greș,
Al lui, căci are ladul, ce nu se 'ndeplinește
De-ar mai trăi pământul pe-atâta înmiiit.
Și, când osânda-i cade pe-această țărâna noastră,
Nu va veni ostașul cu sigur ascuțit
Ca să răpuie 'n luptă pe cel mai slab ca dânsul
Ori fără vitejia ce ține trupul drept,
Ci un copil prin mâna lui slabă va lovi
Cu un stâlpar în floare mărirea cea nedreaptă,
Și va peri mai lesne decât cum a perit
Goliat voinicul strașnic de praștea lui David.
Să așteptăm Păstorul la ceasul împlinirii
Fără a grăbi clipeala pedepselor cerești!

Mihai

O de-ar fi dat ca soarta noi singuri s'o alegem,
Acolo sus în ceruri și-aice pe pământ, —
N'aș da seninătatea celui mai sfânt din sfinți
Pe clipea mulțămirei lui Mihail Arhanghel
Când vine cu porunca dreptății fără greș,
Și sabia-i se mișcă în mâni nerăbdătoare!

SCENA II.

(Mihai, cu boierii; egumenul dela Dealu, un negustor, o femeie, trei Ieniceri; Armașii, Vornicul de spre Doamna).

Copil de casă.

Măria Ta, începe Divan de judecată.

Mihai (către un călugăr).

Eu te cunosc, părinte.

Egumenul.

Sunt starețul din Deal,
Biserica în care se văd trăind aieve,
In chipuri zgrăvite pe pietre ce nu mor,
Și 'n gropile 'nflorite se simt trăind de strajă,
Părintele și moșii Măriei Tale, Domni.

Mihai.

În curtea tulburată de patimi și dureri,
În care 'ntelegciunea se luptă cu mânia,
Aduci vești liniștite de candelă ce ard,
De prinosul tămăiei ce urcă în spre ceruri,
De sfânta rugăciune ce nu are sfârșit?

Egumenul.

Ba nu, aduc durere și vin cerând dreptate:
Târgoviștea e plină de leniceri bețivi,
Și hoți, și muieratici, de cămătari ca Iuda,
De pleava păcătoasă din vechiul Țarigrad.
Stăpâni ni sunt pe-avere, pe trupuri și pe cînste,
Bisericele noastre petrecere li sunt,
Și vin sunând din săbii la sfânta liturgie,
Ca să vâneze jertfe și pradă pentru nopți...
Ajuns'au pân' la mine, zăbrelele sunt rupte,
Fereștile sfărmate, altarul pângărit,
Odăjdiile rupte, odoarele prădate,
Și am găsit acuma prin cărciume purtat
Potirul cel de aur din care-al tău părinte
Luă împărtășirea în ultimul lui ceas.

Mihai.

Aflat-ați pe mișelul, hâd vas de spurcăciune?

Un lenicer.

Aice sunt. Potirul l-am luat în târg pe bani.
Și, de-ar fi și altfel, *aceasta-i* prada noastră,
Și'n ea stăpân pe altul noi nu voim a ști
Decât pe Padișahul ce 'mparte biruința.

Mihai.

Să-l spânzure!

Lenicerul.

I-ușor
S'ajung unde mă duce osânda ta pripită,
Dar sute de tovarăși așteaptă'n București,
Gătiți, ca să răsbune orice jignire-a noastră.
Doar Dunărea-i păzită de-ai noștri leniceri
Și 'mpărăția însăși e numai fața noastră!
Când vor mișca încoace pădurile de pene,
De sulii și de puște, nu veți avea pământ
Să dați adăpostire armatei musulmane!

Mihai (către Armaș)

Ia-l și-așteaptă!

(Către un negustor).

Negoațele merg bine, jupâne?

Negustorul.

Cu jalbă vin a cere o judecată dreaptă.
Ne prăpădim, stăpâne, de când cu bani fă-
[tarnici

Asupra-ni căzură de venetici o droaic
Nici preț, nici cheazășie n'avem; tovarășia
Cu sila ni-o aruncă asupra. Dumnealui

(Arată alt lenicer).

M'a imbiat s'aducem din Răsărit scumpeturi,
Și-acum el strânge plata și galbeni-mi rămân.
Voios i-aș da acuma ce am, și să fiu slobod
A merge după pâne. Dar ca un lanț mă ține
Nevruta învoială: orice câștig al lui e,
Și eu îi strecur marfa pe unde nici nu calcă.
Din greaua mea robie mă izbăvește-acum!

Lenicerul.

Inscrisu-l am în mână, trecut e în tefferuri:
Cadiul dela Giurgiu mi-i martur c'am legat
Pe veci tovarășie. Câștigul se împarte
Cum datina o cere, între-un ghiaur și mine.
Iar cine vrea să strice sinetul, — îl aștept!

Mihai.

Cuvântul de dreptate pe buze mi s'oprește:
Mai rob sânt decât robul ce crede c'aș putea
Să chem dreptatea 'n țară cu vorba mea dom-
[nească!

(Spre împričinați).

Voiu întreba la Giurgiu; cadiul mi-i prieten.

(Către negustor).

Tu, treci la Vistierie: din banii ce rămân
Pe urma năvălirii de guri nesățioase,
Tot cămătari prădalnici ai vechilor Domnii,
Ce au perit cu jaful, lăsându-mi sărăcia, —
Se va găsi vreun mijloc spre a te ajuta

(Spre o femeie).

Nu te întreb, femeie, nevoi de te aduc:
O spune fața-ți suptă și ochii înroșiți
De plânsul a lungi zile și nopți fără hodină.
De unde-i nedreptatea ce te-a tîrît aici?

Femeia.

De unde-i tot amarul în țara blestemată
Să sprijine-apăsarea unei împărății
Ce nu cunoaște milă și a uitat crucea:
Tot dela ei, bogății, frumoșii, domnitorii.
M'a luat unul de-acasă: îl vezi, îi ride fața
De bucuria fiarei ce pofta și-a 'mplinit;
I-am fost roabă de casă și pat; fără iubire
Mi-s'a născut copilul, — al meu și nu al lui,
Căci brațele-mi muncite l-au ridicat cu jertfe!
Și-acum el vine, mi smulge băiatul, spre-a-l turci.

Lenicerul.

Decât flămând să tragă o brazdă 'n țernă rob,
Mai bine, ca odraslă de neam ales, s'ajungă
A crește 'ntre ostașii ce inspăimântă lumi,
A cuceri în lupte o faimă și-o moșie,
A fi între Spahii ce trec ca niște Crai,
A se 'nălța pe treapta mării până unde
Vizirul-Domn privește în fața pe Sultan!

Femeia.

Nu-l vreau așa! Mai bine 'n fărîna să-și culegă,
Cu frați de sărăcie, o pâne câștigată
În zîmbetul de pace al muncii ce-a rodit,
Mai bine ferii mele să-i dea sudori și sânge,
Cu gândul la răsplata ce-o vor avea urmașii,
Mai bine în cătușe să spuie-o rugăciune
Spre Dumnezeu care ne ține neam de neam,
Și 'n clipa lui din urmă un inger să-l mângăie, —
Decât, schimbat de nume, de lege, de moșie,
Să fie prin trădare stăpânitor de-averi!
I-al meu; vreau să rămăie copil al ferii mele!

Mihai.

La pravili se cuprinde răspuns la întrebare.
La pravili... Știu un altul, pe care nu l-a scris
Vre-un cărturar, ci doară ostașii apărării
Creștine, și acolo va fi timp să cătăm!
Și ce setos sunt, Doamne, de astfel de răspunsuri!
(Afară se aude un zgomot. Lenicerii se adună pentru a
libera pe camaradul lor. Se aude.)

Un frate 'n închisoare. Necredincioși cutează..
Săriți: focul să-i ardă și sabia să-i taie!

Vornicul de spre Doamna

S'a îngrozit cămara femeilor de urlat:
Vreau sa străbată Turcii în curte. Ajutor
Așteaptă doamna însăș.

Mihai.

La tine judecata
Acum, jupâne Vornic. Cât noi mai judecăm!

Scurtă privire asupra celor mai de seamă lucrări de istorie, ale d-lui N. Iorga, apărute în limbi străine

În anul 1907 a apă. ut în Colecțiunea englezească intitulată „The temple primers” o scurtă dar condensată și bazată pe izvoare de mână întâia — istorie a imperiului bizantin *The Byzantine Empire* — datorită d-lui N. Iorga, marele nostru istoric, a căruia reputațiune a trecut de mult hotarele țării. Ba se poate afirma chiar că extraordinara sa activitate pe terenul istoric e mult mai bine apreciată în străinătate decât între Români.

Aceasta a făcut să i se ceară pe rând: întâiu, o istorie a poporului românesc, pe care a dat-o, în două volume, în marea colecțiune de istorii a popoarelor europene de sub direcția prof. K. Lamprecht din Leipzig. Titlul este: *Geschichte des rumänischen Volkes im Rahmen seiner Staatsbildungen*. A apărut la Gotha, în 1905, fiind scrisă de dreptul de autor în limba germană.

Apoi a fost invitat să dea succinta istorie a imperiului bizantin în biblioteca mai sus amintită. În urmă, în aceeași colecțiune, în care a apărut istoria Românilor, a început să publice istoria Turcilor: „*Geschichte des Osmanischen Reiches*”, din care au apărut patru volume până acum, mergând până la 1774, rămânând ca în anul viitor să apară al cincilea și ultimul volum, mergând până în zilele noastre. Acum chiar tipărește într'o altă colecțiune de istorii universale o expunere pe scurt a istoriei popoarelor din Sud-estul Europei, cuprinzând și pe Unguri: deci a Românilor, Ungurilor, Sârbilor, Bulgarilor (între ei și a Țiganilor, îmi pare.) Iar zilele acestea a apărut: „*Breve Storia dei Rumeni con speciale considerazione delle relazioni*

coll' Italia”, publicată dupăcum ne arată chiar coperta — din partea Ligei culturale românești, — *in occasione delle feste del Cinquantenario italiano-omaggio di un popolo fratello ed amico*. Aceasta a fost scrisă iarăș direct în italienește de autor, care cunoaște de aproape cel puțin o duzină de limbi europene, pe lângă vechea elină și limba latină.

Răspunsurile de mulțumire dela fruntașii vieții italiene în toate domeniile — cărora li-s'a împărțit gratuit de Ligă cartea — curg: Ele sunt pline de cea mai caldă simpatie pentru țara și poporul nostru, cum și de măgulitoare cuvinte pentru progresul săvârșit până acum, cum și de puternica îmbărbătare pentru viitor. E vorba să se scoată în curând o broșură, conținând toate aceste manifestări de frăție italo-română, care plecând dela autor, se îndreaptă către neamul întreg, interesându-ne pe toți deopotrivă.

După această schiță, à vol d'oiseau, dăm, în cele următoare:

Prefața autorului la „Istoria imperiului Bizantin”:

Această nouă istorie a Bizanțului, cu toate proporțiunile ei reduse, a fost compusă după izvoarele ei originale.

Materialuri de a doua mână au fost întrebuițate numai spre a compara rezultatele obținute de autor cu acelea la cari au ajuns predecesorii săi.

Scopul în vedere n'a fost de a prezenta o cronologie mai sistematică a istoriei bizantine, privită ca o succesiune de anecdote tragice ce se desprind dintr'un fond permanent. Am urmărit dezvoltarea vieții bizantine în toată întinderea, largimea și bogăția ei, și am încercat a da mai de grabă o serie de tablouri decât obicinuita povestire seacă.

Se va găsi poate că am dat o informație neîndestulătoare despre vecinii și supușii Slavi și Italieni ai imperiului. Am socotit ca o datorie din parte-mi de a adopta punctul de vedere al Bizantinilor înșiși și de a da fiecărei națiuni locul, pe care îl ocupă în spiritul lumii politice și intelectuale a Bizanțului. Aceasta a fost dată în așa fel încât să nu știrbească lămurirea prefacerilor din viața bizantină.

Mult mai puțin ca de obicei au fost întrebuițate izvoarele orientale. Acestea sunt în cea mai mare parte târzii, iar inexactitatea este cel mai mic dintre defectele lor. Este clar că punctul nostru de vedere și de apreciere al evenimentelor este mult mai mult acela al Bizantinilor decât acel al Arabilor.

În cazul acesta din urmă este totdeauna necesar de a adopta o interpretare largă, de a ține seama de o retorică străină noțiunilor noastre, și de a îndrepta nu atâta expunerea, pe cât sentimentele, cari o animau. Ne lovim la fiecare pas de o civilizație superficială și cu o rasă cu totul diferită.

Traducere din limba engleză
de R. Caracș.

Biografia d-lui N. Iorga

Din: Enciclopedia Română v. II

Iorga Nicolae, (născut 15 Iunie, 1871 la Boțoșani. După ce face studii strălucite la universitatea din Iași, pleacă la Paris, unde își continuă studiile superioare și unde obține titlul de elev diplomat al școlii de înalte studii cu lucrarea: Philippe de Mézières 1327—1405 et la Croisade au XIV siècle, Paris, 1896. Își continuă apoi studiile la Berlin și Leipzig, unde obține doctoratul în filosofie cu lucrarea: Thomas III. Marquis de Saluces, Paris 1893. — La 1894 se întoarce în țară și este numit profesor suplinitor, 1895 profesor titular de istoria medie, modernă, și contemporană la Universitatea din București; mai târziu este ales și membru coresp. al Academiei Române.

Carierea literară și-a început-o la 1890, când însă de tot tânăr și eșit abia din universitate, debută cu un foileton al dramei „Napasta” a lui Caragiale, luând el singur, din toți scriitorii noștri, condeul pentru a apăra această minunată creațiune, în contra criticilor mărginiți și a cabalelor scandaloase, care l-a depărtat de scenă atâția ani de zile pe primul dramaturg român. Acest foileton publicat în periodicul „Lupta” a fost urmat de multe altele în același jurnal și mai târziu în „Timpul”, de studii literare, impresii de călătorii

și poezii publicate în revistele „Convorbiri Literare”, „Revista Nouă” și „Arhiva”, reproduse mai târziu în volumele: Poezii (1890—93); Amintiri din Italia, Giosue Carducci, 1895 și în două volume de Schițe din literatura română, în care se cuprind cele mai de preț din lucrările de tinerețe ale autorului.

Acestea și broșura Uue Collection de lettres de Philippe de Mézières 1892, sunt lucrările lui I. înainte de a ajunge profesor universitar. După aceasta dată a scris: Despre concepția actuală a istoriei și genesa ei; Despre utilitatea generală a studiilor istorice, lecții de deschidere din 1894 și 1895.

Patru conferințe ținute la Ateneu: Basta și Mihaii viteazul, 1895; Luptele Românilor cu Turcii dela Mihaii Viteazul încoace, cultura Românilor sub Fanarioși, 1898; Zece Maiu 1898. Acte și fragmente cu privire la istoria Românilor adunate din depozitele de manuscrise ale Apusului 3 vol., 1895, 1896, 1897. Mai multe recenzii: Un Viaggio da Venezia alla Tana Venezia, 1896; Une lettre apocryphe sur la bataille de Smyrne; Un projet relatif à la conquête de Jérusalem, și multe altele publicate mai ales în Revue critique din Paris. Mai multe memorii publicate în analele Academiei: Contribuțiuni la istoria Munteniei din a II-a jumătate a sec. XVI, 1896. Pretendenți domnești în sec. XVI, 1893; Manuscrise din bibliotecă străine relative la istoria Românilor (2 memorii), 1898 și 1899; Documente nouă în mare parte românești, relative la Petru Șchiopul și Mihaii Viteazul, 1898; Socolitele Brașovului și scrisori românești către Sfat în sec. XVII; Socolitele Sibiului, 1899. Cronica muntenească din sec. XVII, 1899, 1900; Călători, ambasadori, și misionari în țările noastre și asupra țărilor noastre. (Extras din Buletinul societății de Geografie), 1899.

Afară de aceasta să mai cităm monumentale publicații: Notes et extraits pour servir à l'histoire des Croisades au XV. siècle, 2 vol. Paris, 1899, precum și volumele X și XI din colecția documentelor lui Hurmuzachi. Apoi: Documente românești din Arhivele Bistriței, 1899; Une nouvelle biographie de J. Basilicos, 1899; Relațiile comerciale ale țărilor noastre cu Lemberg, 1900; O amănunțită critică a lui Gr. Tocilescu în Conv. Literare, 1900, și Istoria Chilei și Cetății Albe, operă premiată de Academia Română, 1900. În fine: Opinions sincères: La vie intellectuelle des Roumains en 1899, o serie de articole publicate în Indépendance roumaine; sub presă: Viața lui Mihaii Viteazul.

Dare de seamă

N. Iorga, *Breve Storia dei Rumeni, con speciale considerazione delle relazioni coll'Italia, pubblicata in occasione delle feste del cinquantesimo anniversario italiano-omaggio di un popolo fratello ed amico — da parte della „Lega di Cultura” rumena. București 1911. In 8° de 176 pag.*

Dupăcum se vede, cartea aceasta apare ca un primos al Ligei noastre culturale — expresie a sentimentelor întregului popor românesc, — față de națiunea soră italiană, cu prilejul sărbătorii cincuantenarului unității ei. În această formă a socotit Liga că e mai bine și mai folositor a participa la zilele de sărbătoare ale Italiei. A trecut vremea, când singurul fel de activitate al Ligei era acela al întrunirilor cu discursuri, pe cât de vehemente, tot pe atât de ineficace, și al manifestațiilor de stradă, cu coroane la statua lui Mihai, și cu spargeri de geamuri la legațiunea Austro-Ungară. E încă așa de aproape vremea aceea și totuși atât de departe! Altfel înțeleg acum această instituție să-și îndeplinească menirea ei. Prin broșuri, cărți, almanahuri, calendare, foi de informații, conferințe, festivaluri, etc., caută să răspândească tot mai multă lumină, tot mai multă înțelegere a adevăratelor noastre interese naționale, întărind mereu acea conștiință națională, atât de slabă încă, și fără care nimic temeinic nu se poate face. Informarea exactă a străinătății asupra noastră încă face parte din programul de activitate al noii orientări a Ligei. Din această concepție despre menirea ei pornește și cartea despre care vrem să vorbim.

Ea se datorește — și cui altuia se putea, dacă nu activității neadormite a d-lui N. Iorga,

secretarul general al Ligei, care, cu uriașă sa putere de muncă, pune tot mai mult în uimire pe numeroșii săi admiratori, pe cei cari-l cunosc mai de aproape mai mult chiar decât pe cei cari îl cunosc numai dela distanță. Autorul iscălește cartea în calitate sa de „professore all' Università di Bucarest”, deși întru cât ea se adresează publicului italian în prima linie, care cunoaște mai puțin calitatea sa de secretar general al Ligei — n'ar fi fost rău dacă s'ar fi menționat și aceasta.

Ce spune cartea o arată îndestul de bine titlul, iar despre felul cum o spune, și-o poate oricine închipui ușor, amintindu-și numai că e scrisă de d. Iorga, care a tratat de atâtea ori și sub atâtea forme subiectul cel mai drag inimii sale. E un admirabil „*précis*” de istorie românească, ce ar trebui să se găsească în biblioteca fiecărui român cult, alături de ediția românească a Istoriei neamului românesc, ca și de celelalte lucrări ale d-lui Iorga. Stilul viu, colorat și concis al acestei „*Breve storia dei Rumeni*” face din ea una din cele mai atrăgătoare lecturi, cu toate că subiectul e așa de cunoscut.

Totuși este și o parte nouă și foarte interesantă, care dă un caracter particular de nouitate întregii lucrări, anume: „Relațiile noastre cu Italia”, cum se spune și în titlu, din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. Cine cunoaște *Chilia și Cetatea-Albă, acte și fragmente*, și atâtea alte lucrări de specialitate ale d-lui N. Iorga, în cari se ocupă de nenumăratele ori de vechile relații dintre statele italiene și țările noastre, își poate închipui cu câtă competență tratează autorul partea aceasta, care formează două capitole speciale.

De altfel tendința aceasta se vede chiar din primul capitol, unde între altele se vorbește și despre „la *Consanguinità cogli Italiani*”. Cap. III este consacrat exclusiv chestiunii despre: „*le prime influenze italiane sul popolo rumeno fino al regno di Stefano-il-Grande*”. Se arată aici lupta dintre Veneția și Genua în sec. XIII pentru stăpânirea Mării Negre, sfârșită prin preponderența Geneei, în urma tratatului încheiat cu Mihaii Paleologul la 15 Martie 1261; înfloritorul comerț genovez în sec. XIV, pus sub controlul oficiului „della Gazaria italiana”, în țara Cazarilor (sudul Rusiei); legațiile cu Moldova și Țara-Românească, cu Dobrotici — stăpânitorul țării dintre Dunăre și Marea Neagră, care-i poartă numele, Dobrogea; — stăpânirea Chilei (Licostomo) și Cetății-Albe (Moncastro) de către Moldoveni, cu câțiva ani înainte de 1412; dificultățile ce le întâmpinau călătorii genovezi în drumul spre Ungaria și Lemberg, pe la 1444; circularea *perperilor genovezi*, a galbinilor „*tanuini*”, în tot răsăritul Europei, unde nu erau mai prejos apreciați decât moneta bizantină. Cap. IV e consacrat lui Ștefan-cel-Mare: „*suo regno e sue relazioni colle potenze italiane*”. Se arată pe larg tratativele cu Veneția și cu Papa, pentru obținerea ajutorului de bani în lupta contra Turcilor. Lupta dela Podul-Inalt e dată după analistul venețian Stefano Magne.

După victoria dela Podul-Inalt se arată cum „colla vittoria di Vaslui comincia l'importanza del principe moldavo nella storia universale”. Un fior de mândrie te cuprinde la măiastra zugrăvire a lui Ștefan și la citirea pasagiilor în cari Papa și Senatul Venețian fac aprecieri asupra vitejiei lui Ștefan, cum și atunci când solii lui declară la Veneția că Ștefan nu e întru nimic supus, cum crede senatul, regelui Ungariei, ci că este deplin stăpân, „*dominam provinciae et gentium suarum*”, ceea ce nu-i împiedică totuși pe Venețieni ca tot la Matei să-i dea subsidiul de 100.000 de ducați. Bătălia dela Valea-Albă e dată după cea mai circumstanțiată expunere a ei, aceea a Vicentinului *Angiolello*, tipărită întâiaș dată de prof. I. Ursu dela Iași, în ediția Academiei Române, acum un an.

Și așa mai departe, toate momentele de atingere cu Italienii, călători, propagandiști-catolici, vânători de tronuri, ca *Gritti*, — de care s'a priceput cum să scape Petru Rareș, făcându-se că-l ajută — sunt așa fel expuse și subliniate că rămâi cu impresia unui contact, unor relații aproape permanente cu așa de departă pe acea vreme Italie. Ceeace e influența culturală e cu deosebire scos în relief. Așa în pisanile și în pietrele de mormânt de după Ștefan se văd influențe italiene: M-rea Dealului are linii de un „incontestabil caracter venețian” la

portal, chiar ctitoria dela Argeș a lui Neagoe are elemente cari nu aparțin tradiției românești și modelele orientale”; tipografia iarăș ni-se arată că e introdusă de un muntenegrean, Macarie, care învățase meșteșugul la Veneția: Toate lucruri cari făceau să se simtă *influența renașterii italiene*.

La Mihai Viteazul se arată pe larg legațiile cu creștinii, iar lupta dela Călugăreni e dată după descrierea bailului venețian la Constantinopol.

În sec. XVII se menționează iarăș călători, misionari. Din partea noastră, Constantin Cantacuzino, Stolnicul de mai târziu, e cel dintâiu, care se duce în Italia la studii, la Padua. În sec. XVIII, când țările noastre erau prinse tot mai mult în viața Orientului, se arată totuși, că la Roma, în colegiul de propaganda fide, s'au format Șincai și Petru Maior, ce trebuiau să fie împreună cu Micu, care n'a fost decât la Viena, apostolii redeșteptării noastre.

În sec. XIX legațiile Principatelor cu Italia, cari slăbise de tot în sec. XVIII, se reiau și se înmulțesc. Între cei dintâi bursieri, cari merg în străinătate, sunt Eufrosin Poteca și cu Ioan Moroiu, juristul, ce-și fac studiile în Italia. Simion Marcovici și cu Aristia traduc din Alfieri. Cel mai însemnat discipol al Italianilor este însă Gheorghe Asachi. Curentul francez mult mai puternic, împiedecă o influență mai mare a curentului italian. Ajungem astfel la războiul Crimeei, la care luă parte și Piemontul lui Cavour, care, împreună cu Franța lui Napoleon al III-lea, contribuie puternic ca Români să-și capete drepturile lor naționale, pe cât o permiteau împrejurările, zădărniciind planurile Austriei, care ocupase principatele, trimițând aici generali italieni, ca Coronini, cu gândul, ca să câștige simpatiile poporului, în vederea anexiunii. Cu mână de maeștru este zugrăvită persoana și epoca lui Cuza.

Am ajuns astfel la suirea pe tron în 1867 a Domnitorului Carol, Regele „pacific și glorios” de astăzi, expunându-se fazele principale din dezvoltarea noastră de 45 de ani încoace. Se arată și aici legațiile mai nouă cu Italia, dar se constată că, cu regret, contactul cu țara soră este foarte slab.

Cartea se încheie cu câteva rânduri, ce vădesc mai bine ca orice motivul care i-a dat naștere.

„Aceste pagini au fost scrise într'o zi de sărbătoare pentru Italieni și de speranțe pentru poporul românesc, care își va reaminti de cuvântul regesc rostot pe Capitoliu, că orice națiune are dreptul imprescriptibil de a-și găsi forma sa politică întregă și definitivă — pentru a colabora la apropierea națiunii latine astăzi triumfătoare de aceea care-și caută încă în dureroase lupte dreptul său întreg”.

Cartea e însoțită de numeroase ilustrațiuni, înfățișând figuri de ale domnilor noștri, monumente de artă, biserici, mănăstiri, pietre de morminte, ruine de cetăți, sigilii, pagine cu ornamente din vechile noastre cărți tipărite și manuscrise, etc., cari vor vorbi tot așa de mult cititorului italian, ca și paginile scrise de autor despre trecutul nostru.

Această istorie a noastră pe scurt în limba italiană umple, de sigur, o lacună și e deci cum nu se poate mai bine venită. Fie ca ea să găsească în sânul națiunii surori jubilante un ecou vrednic de răvna din care a pornit.

R. Caracaș.

Scrierile d-lui N. Iorga

Viața și faptele Mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi (1768—1846) București 1904, 1 broșură 8° mic (Biblioteca populară „Minerva” nrul 23.)

Studii și documente cu privire la istoria Românilor.

I. *Socolitele Bistriței* (Ardeal).

II *Acte relative la istoria cultului catolic în principate* adunate și tipărite cu o prefață despre propaganda catolică până la 1500. — Editura ministrului de instrucție. București 1901, 1 vol. 8°

III. *Fragmente de Cronici și știri* despre cronici adunate și tipărite cu o prefață despre istoria munteană în legătură cu istoriografia sârbească. București 1901, 1 vol. 8°

IV. *Legăturile principatelor române cu Ardealul* dela 1601—1699. *Povestire și Izvoare*. — București 1902, 1 vol. 8°.

V. *Cărți domnești*, zapise și răvașe, Partea I. București 1903. VI. *Cărți domnești*, zapise și răvașe, Partea II București 1904. VII. *Cărți domnești*, zapise și răvașe, Partea III. București *Istoria literaturii religioase a Românilor* până la 1688. — București 1904, 1 vol. 8°.

VIII. *Scrisori de boeri și negustori* olteni și munteni către casa de negoț sibiană. — *Hagi Pop* cu note genealogice. București 1906 1 vol. 8°.

IX. *Povestiri, scrisori și cronici*, București 1905, 1 vol. 8°.

X. *Brașovul și Românii*. Scrisori și lămuriri, Buc. 1905, 1 vol. 8°.

XI. *Cercetări și registre documentare*. Ediția Ministr. inst. Buc. 1906, 1 vol. 8°.

XII. *Scrisori și inscripții ardeleni și maramurășene*: I. Scrisori din arhiva Grecilor Sibiuului, din arhiva protopopiei unite a Făgărașului și alte locuri. Buc. 1906, 1 vol. 8°.

XIII. *Scrisori și inscripții ardeleni*. II. București 1906.

XIV. *Hărții din arhiva mănăstirii Hurezului*, protopopiei Argeșului. Buc. 1907, 1 vol. 8°.

XV. *Inscripții din bisericile României*. Buc. 1908, 1 vol. 8°.

XVI. *Constatări istorice*, cu privire la viața agrară a Românilor. Buc. 1908, 1 vol. 8°.

(Continuare) *Studii și documente* cu privire la istoria Românilor.

XVII. *Scrisori și alte acte* privitoare la unirea principatelor. Buc. 1909 1 vol. 8°.

XVIII. *Documente felurite*. Câteva inscripții și însemnări de biserici. *Codice* de menzile a lui Scarlat Vodă Callimachi. București 1910. 1 vol. 8°.

Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul român. Buc. 1901, 1 br. 8° mic.

Nicolae Filimon — *Ciocoi vechi și noi* sau ce naște din pisică șoareci mânăncă. — Cu o prefață de N. Iorga. Edițiunea „Minerva“ București, 1902, 1 vol. 8°.

Biblioteca scriitorilor români. Nic. Filimon. Opere complete, vol. I.

Istoria literaturii române în Sec. XVIII-lea (1688—1821). — Carte tipărită cu cheltuiala D-lui Alex. Calimachi. Vol. I. Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesarie de Râmnic. Vol. II. Epoca lui Petru Maior — Excursiuni — Tabla numerelor — Observații — Adaosuri — îndreptări și dovezi documentare. — București, 1901. 2 Vol. + 1 br. 8°.

Scrierile Cantacuzinilor. — Operele lui Const. Cantacuzino — publicate de... București, 1901, 1 Vol. 8°.

Documente privitoare la Const. Vodă. Brâncoveanu la domnie și sfârșitul lui publicate cu o prefață. — București, 1901. 1. vol. 8°.

Sate și preoți din Ardeal. București, 1902, 1 vol. 8°.

Documente și cercetări. Istoria financiară economică a Principatelor Române — I. Extras din „Economia Națională“. — București, 1902, 1. vol. 8°.

Istoriile domnilor Țării Românești — cuprinzând istoria muntenă de la început până la 1688, și alcătuite de Const. Căpitan Filipescu. — Publicate din nou. — București, 1902, vol. 8°.

Documente privitoare la familia Calimachi. Adunate, publicate și întovărășite de o prefață. Vol. I. II. București, 1902, 1903. 2 vol. 8°.

Cuvinte adevărate. București, 1903 1 vol. 8°, idem București, 1904. 1 vol. 8°.

Genealogia Cantacuzinilor de Banul Mihai Cantacuzino. Publicată și adnotată de... Idem — Documente privitoare la familia Cantacuzino scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui Gr. G. Cantacuzino. București, 1902. 1. vol. 8°.

Despre Cantacuzini. — Studii istorice. — București, 1902 — 1 vol. 8°.

Colecția de folk-lore a minist. instrucției (scrisoare către domnul ministru Haret). — București, 1903 1 br. 8°.

Note asupra culegerilor de documente interne românești Buc. 1903 1 br. 8°

Drumuri și Orașe din România. Buc. 1904 1 vol. 8°

Corespondența lui Stirbey-Vodă Vol. I Corespondența Politică Buc. 1904, Vol. 8°

Mărturii istorice privitoare la viața și domnia lui Stirbey-Vodă (Ca urmare la „Corespondența lui Stirbey-Vodă“ I.) Buc. 1905 1 vol. 8°

Războiul din Extremul Orient China Japonia-Rusia aziatică Schițe Buc. 1904 1 vol. 8°

Doză bibliotecă de mândstiri, Ghighiu și Argeș, întâia, astăzi la Academia Română. Culegeri și extrase. Buc. 1904 1 br. 8°

Istoria lui Ștefan-Cel-Mare povestită neamului Românesc Buc. 1904 1 Vol. 8°

Idem tipărire din nou. Buc. 1904 1 Vol. 8°

Idem, ediție de lux adnotată. Buc. 1904 1 Vol 8°

NB. (Pe coperta din afară *Istoria lui Ștefan-Cel-Mare* pentru Poporul Român).

Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688. Buc. 1904

Mărunțuri istorice, culese în Ungaria — Extras din revista „Lucașfărul“ Budapesta 1904 1 br. 8° mic.

Ștefan-cel-Mare și Mihai Viteazul ca întemeetorii bisericii Românilor în Ardeal. Buc. 1904 1 Vol.

Pe drumuri depărtate (Note de călătorie) Buc. 1904 1 Vol. 8°

Acte și documente din trecutul farmaciei din Țările Românești adunate și comentate de dr. Nicolae I. Anghelescu cu o prefață de *.* Buc. 1904 1 Vol. 8°

Sate și mândstiri din România, Buc. 1905 1 Vol. 8°

Storia del soggiorno de Carlo XII în Turchia scriba del suo primo interprete Alessandra Amiro Buc. 1905 1 br. 8°

Oameni și fapte din trecutul românesc 1905 1 Vol. 8° mic.

Contra Tânguirilor d-lui Tocilescu. Bucur. 1903. 15 pag.

Socoteală definitivă cu d. Pompiliu Eliade. Buc. 1903. 19 pag.

Istoria Universală sau istoria lumii povestită pentru școlarii clasei II. secundară și cele corespunzătoare. Buc. 1905. 223 pag.

Inscripții botoșănene. Buc. 1905 32 pag.

Gânduri și sfaturi ale unui om ca ori care aital. Buc. 1905. 256 pag.

Pomenirea lui Ștefan cel Mare. (Tipărită din însărcinarea și cu cheltuiala Minist. de instrucție publică). Buc. 1905. 108 pag. + 22 pl.

Inscripții din Bisericile României adunate, adnotate și publicate. Fasc. I—II. (Vol. I). Vol. II. Buc. 1905, 1907, 1908. 2 vol.

Neamul Rom. în Basarabia. Buc. 1905. 238 pag.

Neamul Rom în Bucovina. Buc. 1905. 254 pag.

Geschichte des rumaenischen Volkes im Rahmen seiner Staatsbildungen. 1—2. B. Gotha, Perthes. 1905. 2 vol.

Allgemeine Staatengeschichte h. v. Karl Lamprecht.

I. Abt.: *Geschichte der Europaenischen Staaten*.

Istoria Românilor în chipuri și icoane. Vol. I—II. Buc. 1905. VI + 222 p. + 250 p.

Vol. III. *Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc*. Buc. 1906. 263 p.

Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc formând vol. III din *Istoria Românilor în chipuri și icoane* Buc. 1906. 263 pag.

Neamul românesc în Ardeal și Țeara unguerească. Vol. I—II. București „Minerva“, 1906 2 vol.

Lupta pentru limba românească. Acte și lămuriri privitoare la faptele din Martie 1906. Buc. 1906, 160 pag.

Conferință ținută la Șezătoarea literară naționalistă din Alexandria, urmată de o descriere a Alexandriei și împrejurimilor. Alexandria 1906 25 pag.

I. Prin Bulgaria la Constantinopol, ilustrații de pictorul Stoica. București 1907 — 282 p.

II. *Istoria lumii în vremile mai nouă* dela Ludovic al XIV-lea, până astăzi povestită școlariilor din cl. III-a a școlilor secundare. Buc. 1907, 307 p.

II *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea* dela 1821 înainte. Vol. I. (1821—1840); vol. II. (1840—1848). Buc. 1907—1908.

II. Cuvântarea ținută la adunarea deputaților cu prilejul discuției răspunsului la Mesaj în ziua de 23 Noem. 1907.

(Anexă la „Neamul Rom.“ II. No. 60). Buc. 1907, 30 pag.

II. *Inscripții și însemnări din bisericile lașului*. Buc. 1907, 90 pag.

I. *The Byzantine Empire*. Translated from the French by Allen Jh. Povvls-London, 1907, 236 pag.

II. *Geschichte des Osmanischen-Reiches*, I.—III. Band. Gotha. 1908—1910 3 vol.

— II. *Constatări istorice* cu privire la viața agrară a Românilor. București 1908, 91 pagini.

— Un martur străin al păcatelor noastre. Călătorul frances G. Le Cler. din 1860. Conferință: Văleni-de-Munte, 1908. (Biblioteca naționalistă, No. 2), 16 pag.

II. *Vecinii noștri*. Conferință ținută la Botoșani în ziua de 11 Noem. 1902. Vălenii-de-Munte 1908, 11 pag.

(Biblioteca Naționalistă No. 3).

A cui e Dunărea? Conferință ținută la Giurgiu în ziua de 9 Martie 1908. — Văleni de Munte 1908. 12 pag. (Biblioteca naț. Nr. 4)

Trecutul unei reședințe regale. Resumatul unei conferințe ținută pentru secția din Sinaia a „Ligei culturale“ la 26 Dec. 1908. — Văleni de Munte 16 pag. (Bibl. naț. Nr. 6).

Cultura națională și politica națională. Discurs ținut în seara de 14 Oct. 1908 în București (Sala Dacia) V. de Munte 1908, 35 pag. Supliment la „N. Românesc“.

Intrunirea națională d n Iași. Resumat al cuvântătorilor. V. de Munte. 9 pag.

Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a Românilor. V. I. II. V. de Munte 1908-9 2 vol.

Istoria Românilor, p. pop. Rom. V. de M. 1908, 352 pag.

Unirea principatelor (1859) povestită Românilor cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela întemeierea statului Român. Din însărcinarea sect. Iași a „Ligei Culturale“. V. de M. 1909, 119 pag.

Istoria Universală sau *Istoria Lumii* pentru școlarii cl. II secundară și cele coresp. Ed. II-a V. M. 277.

Istoria universală și Istoria Lumii despre căderea Imperiului Roman de apus (476—648) p. cl. II sec. Ediția III-a V. M. 1909, 213 pag.

La un vechiu vad de vrășmășie între Români. Conferință ținută la Râmnicul-Sărat în ziua de 4 Iunie 1909, 16 pag.

(Bibl. naț. Nr. 7).

Cuza Vodă și dușmanii săi, a doua zi după detronare. Resumat al unei conferințe ținută la R. Vâlcea în Febr. 1909, V. M. 1909, 20 pag.

(Bibl. naț. Nr. 12).

Der lateinische Westen und der byzantinische Osten in ihren Wechselbeziehungen während des Mittelalters. Einige Gerechtpunkte. Berlin 1909. (Studium Lipsiense. Ehrengabe Karl Lamprecht p. 89—99.

Cuvântări de înmormântare și pomenire din veacul al VI-lea până la 1850. Retipărite și întovărășite de note de... V. M. 1909. 138 pag.

În era „Reformelor“. Discursuri politice rostite în Camera deputaților 1907—1909 V. M. 1909, 468 pag.

Les Hongrois et la nationalite roumaine 1909. Proces de presse et autres (s) persecutions V. M. 1909, 45 pag.

(Memorial roumains V).

Din faptele străbunilor. Povestiri de-ale cronicarilor. Rânduite... V. M. 1909, VIII + 218 pagina.

Les derniers elections en Hongrie exles Roumains, Iun. 1910 V. M. 1910, 29 pag.

(Memorial roumains II).

Pe ce se poate sprijini un popor? Cuvântare ținută în ziua de 22 Nov. 1909 la Burdujeni V. M. 1910 15 p.

Ce reprezentăm în Dobrogea? Idei din conferința ținută în ziua de 11 Ianuarie 1910 V. M. 1910 22 pag.

Doză cuvântări și chestia muncitorilor. Ședințele Camerei dela 16 și 17 Dec. 1909. În chestia agitațiilor evreești. Ședința dela 18 Decem. 7 Mai 1910, 70 pag.

Problema evreiască la Cameră. O interpelare cu o introducere de A. C. Cuza și note despre vechimea Evreilor în Țară. 4 Maiu 1910 48 pag.

Cenni sulle relazioni Tra l'Abissinia e l'Europa catolica. Estratto dal volume primo. Palermo, 1910, 139 150 pag.

(Centenario della nascita di Michele Amari.)

„Doamna lui Ieremie-Vodă“. Extras din: Anal. Acad. Rom. Seria II. Tom. XXXII, București 1910, 59 pag. + 5 stampe.

Știri despre veacul al XVIII-lea în țările noastre după corespondențe diplomatice străine I 1700—1750. II 1750—1872. Extras din Anal. Acad. Rom. Seria II. Tom. XXXII. București 1910.

Alte lămuriri despre veacul al XVIII-lea după izvoare apusene. Luarea Basarabiei și Moruzzești. Extras din: Anal. Acad. Rom. Seria II. Tom. XXXIII, București 1910, 39 pag.

Carol al XII-lea, Petru cel Mare și Țările noastre (1709—1714). Extras din Anal. Ac. Rom. Seria II. Tom. XXXIII. Buc. 1910. 57 pag. + 4 stampe.

Un călător italian în Turcia și Moldova în timpul războiului cu Polonia. Extras din Anal. Ac. Rom. Seria II. Tom XXXIII. București 1910. 26 pag.

Francisco Rákóczy al II-lea, înviatorul conștiinței naționale ungurești și României. Extras din A. Ac. R. Seria II. Tom. XXXIII. Buc. 1910. 33 pag.

Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Stirbey, domn al Țării Românești (1849—1856) V. M. 1910, 300 pag.

Balada populară românească. Origina și ciclurile ei. V. M. 1910, 32 pag.

Viața femeilor în trecutul românesc. V. M. 1910, 218 pag.

Câteva note despre Cronicele și tradiția noastră istorică. Extras din Anal. Ac. Rom. S. II. T. XXXIII. Buc. 1910, 18 pag.

Răscoala seimenilor în privra lui Mateiu Basarab. Extras din Anal. Ac. Rom. S. II. T. XXXIII. Buc. 1910, 24 pag.

Istoria Românilor, pentru poporul românesc. Ediția II. V. Munte 1910, 413 pag.

Țara Românilor. I. România I. Județul Prahova. V. Munte, 1910. 117 + 14 pag. + 1 hartă.

Iorga N. Vezi Bosie (Stefan).
Cuza (Al).
Groeger (Erich Kurt).
Ionescu (dr. Daniil).
Lamprecht (Karl) Studium Lipsiense.
Mateescu (c. p.).
Mawodiu (Marian).
Moruzi (D. C.).
Murgoci (S. M.).
Neagoe-Vodă (Basarab).
Popovici (dr. Gheorghe).

Inchinare

Inchinăm numărul acesta al „Românului” marelui geniu al neamului românesc, d-lui Nicolae Iorga. Provedința ni l-a dăruit nouă spre a lumina cu sufletul său, aprins ca un soare strălucitor de iubirea fără margini a neamului românesc, spre a lumina ca un fulger, în bezna nefericirii, calea ce va duce spre mântuire.

Sufletul de poet, savantul neîntrecut, politicianul idealist și fără prihană, agitatorul apostolic al unui popor nefericit, morală evanghelică întrupată, muncitorul fără seamăn în istoria lungă a suferințelor noastre: primească prinosul nostru de iubire, stimă și adorațiune, căci îl aducem în sinceritate fără nici un gând rezervat.

Muncitori modești și neînsemnați în lupta pentru desrobirea poporului românesc din Ungaria și Transilvania ne închinăm înaintea Apostolului, care cuprinde în marea iubire a sufletului său întreg neamul românesc, din care suntem parte întregitoare.

În numele unității sufletești și culturale a întreg neamului românesc ne închinăm celui mai desăvârșit luptător pentru această unitate.

Poporul, căruia provedința dumnezeiască îi dăruiește astfel de genii, poate să aibă întemeiată nădejde în viitorul său și poate să creadă în profeția poetului:

„Viitor de aur românimea are și prevăd prin secolii a ei înălțare”.

Neamul, din sânul căruia se poate naște un astfel de suflet și un așa intelect, trebuie să aibă mare menire civilizatorică între neamurile lumii și în solul adânc al acestui neam acoperit de gheața veacurilor pline de suferinți cu drept cuvânt simțim zăcând germeii unei mări strălucitoare în viitor.

Îți aducem dar închinare Ție, chezășia însuflețitoare a nădejilor noastre de bine și mulțumim Dumnezeului părinților noștri, că Te-a dăruit pe Tine neamului nostru.

Inchinăciunea noastră nu fie spre supărare altora, căci nu trupului trecător ne închinăm, ci sufletului izvorit din dumnezeire.

INFORMAȚIUNI

Arad, 17 Iunie 1911.

De-ale noastre.

Număr festiv. Numărul nostru de astăzi este închinat d-lui **N. Iorga**. Astfel în acest număr, afară de informațiunile indispensabile, nu publicăm, decât numai lucrări de ale d-lui **N. Iorga** ori de acelea, cari se refer la dânsul. O singură excepțiune am făcut cu foiletonul d-lui **Gheorghe Coșbuc**, cel mai mare poet în viață al neamului nostru românesc, atât de apreciat și iubit de cătră d. **N. Iorga**. Am publicat acest foileton în numărul festiv anume în onoarea aceluia, pe care cu adevărată dragoste îl sărbătorim astăzi, când împlinește anul 40 al vieții sale. **Iorga și Coșbuc lângă olaltă**, — adâncul înțeles va pătrunde sigur în sufletele iubitorilor noștri cetitori. Bucură-te popor românesc, căruia Dumnezeu i-a hărăzit aceste două suflete mari!

Scrisoare dela dr. Vasile Lucaci. D. dr. Vasile Lucaci a trimis d-lui Vasile Goldiș, directorul ziarului nostru următoarea scrisoare:

Iubite Frate!

Umilit până la pământ, în cunoștința neputinței omenești față de durerea sfâșietoare, privesc cu gând de resignațiune de bărbat și creștin, la Tine, care în scumpul nostru ziar „Românul” ai publicat accente de sinceră condolență, în aceste zile în cari mă strivește durerea.

Viața mă chiamă la împlinirea unor datorii mari. Înainte de a păși pe terenul publicității, după ireparabila pierdere ce am suferit, aduc mulțumitele mele publice tuturor prietenilor și binevoitorilor, cari cu caldele lor cuvinte de sinceră împreună simțire au cercat să-mi aline durerea.

În special mulțumesc înalt Prea Sfinților noștri Metropoliți și Arhieri, Părinți buni și iubitori, cari în momentele cele mai zguduitoare au trimis cuvintele lor pline de binecuvântare spre mângâiere smeritului rob a lui D-zeu.

Rugându-te, iubite frate, să dai publicității aceste puține șire, primește te rog, cuvintele mele de mulțumită și de frățiască iubire.

Șișești, la 12 Iunie, 1911.

dr. Vasile Lucaci, paroh în Șișești.

Ca să se știe! Din Beiuș ni-se scrie: Trădătorul vicar V. Mangra a petrecut de curând în orașul nostru. În loc să fie refuzat, a fost găzduit cu multă dragoste la d. avocat dr. Gavril Cosma. Se știe, cum d. Cosma e un înflăcărat „tribunist”. Ecce Mangra și „Tribuna”! Regretăm sincer, când un bărbat ca d. Cosma, dela care cu drept cuvânt s'ar aștepta numai și numai propagarea intereselor bine chibzuite ale cau-

zelor noastre naționale, e un pronunțat man-rist! Dela cine, dela cari bărbați ai noștri să așteptăm deci curățenia sentimentelor? Triste stări! Ei, nu se poate și cu Stan și cu Bran. Aut — aut!

P. Sa Episcopul Ioan I. Pap al Aradului va pleca mâine, Duminecă, la **Boroșineu**, unde va face vizitațiune canonică, iar de aici va merge ca să sfințească biserica din **Șicula**. P. S. Sa va fi însoțit de I. P. C. arhimandritul **Augustin Hamsea** dela mănăstirea din Hodoș-Bodrog și de diaconii d-nii dr. **Lazar Iacob** și **Cornel Lazar** din Arad.

Festivalul școlai civile de fete din Arad. Mâine, Duminecă, la orele 4 d. a. școala diecezană civilă de fete din Arad organizează un Festival de încheiere a anului școlar 1910/11, cu următorul program: „Cerescule împărate”, executat de corul elevelor. I. Mureșanu: „Călușorul”, dans român, exec. la pian de **Sabina Oprean** (cl. III), **Maria Cure** (cl. II) **Felicia Bălan** (cl. III) G. Coșbuc: „Cântec”, decl. de **Hortenzia Trailescu** (cl. I). L. Streabbog: „Vals”, exec. la pian de **Alexandrina Muntean** (cl. I). Weber: „Pe apă”, exec. la pian de **Silvia Țăran** (cl. II) și **Maria Cure** (cl. II). R. Eilenberg: „Piesă de salon”, exec. la pian de **Silvia Țăran** (cl. II) și **Maria Cure** (cl. II). I. Vlăhuță: „La vatra rece”, decl. de **Marta Pincu** (cl. III). Mendelssohn: „Clopoței de Maiu”, exec. de corul elevelor. I. Mureșanu: „Ardeleana”, dans român, exec. la pian de **Veturia Mladin** (cl. I), **Ofelia Balatescu** (cl. III) și **Letiția Cofoiu** (cl. IV). G. Coșbuc: „Nunta 'n codru”, decl. de **Sabina Opreanu** (cl. III). I. Haydn: „Menuette”, din Simfonia militară, exec. la pian de **Sabina Oprean** (cl. III). I. Vórobchievici: „Ce te legeni, codrule..”, exec. corul elevelor. O. Schmidt: „Carnaval de Venise”, fant., exec. la pian de **Veturia Mladin** (cl. I). O. Goga: „Ruga mării”, decl. de **Zena Magoš** (cl. IV). M. Nicoară: „Echo”, Vals român, exec. la pian de **Maria Trăilă** (curs compl.) * * „Timp frumos”, marș, exec. de corul elevelor.

Nicu Corfescu în Arad. Vestim cu bucurie on. noștri cetitori, că concertul, cum am mai amintit, cunoscutului artist român d. **Nicu Corfescu** celebrul tenor dramatic de operă din București, va avea loc Joi, 22 Iunie n., la orele 8^{1/2} seară în hotelul „Crucea Aibă” din Arad. Programul concertului este următorul:

Eugen Diaz. Arie din opera „Benvenuto”. Tosti. „Ninon” Romanță. Cohen-Linaru. „Prinde-mi-te-aș mândro seară”. Halevy. Aria lul „Eleazar” din opera „Eveica” (Die Judin). Leoncavallo. „Matinata”. St. Iulian. Ca pe „Jiu”. Wagner. Arie din opera „Lohengrin” (Grals' Erzählung). Verdi. Arie din opera „Rigoletto” (La donna e mobile). Ștefănescu. „Cântecul fluerașului”. Bizzet. Aria „Don Jose” din opera „Carmen” Puccini. Arie din opera „Tosca” (E lucevan le Stelle). * * * „Ca pe Olt”.

Acompaniamentul la pian va fi susținut de talentatul compozitor și artist de pian d. **Matias Csányi**, capelmaistru la teatrul din Arad. — Prețurile: Intrarea loc de stat I cor.; locul I. 5 cor.; locul II. 3 cor.; locul III. 2 cor.

Bilete se vând la Librăria diecezană, Librăria Tribunei și la Tutungeria vād. Hammerchlag Lipotné, boulevard. Andrassy Nr. 15 și seara la cassă.

Indemnăm publicul românesc să nu scape prilejul acesta de a asculta pe mult apreciatul cântăreț român.

La gimnaziul român din Blaj s'au finit examenele verbale de maturitate Sâmbătă în 10 I. c. n. S'au însinuat 63 inși pentru maturitate (61 ordinari și 2 privațiști). Doi au fost relegați pe baza scripsalelor, iar 61 au fost admiși la verbale. — Au reușit 11 cu eminentă, 8 cu bine. La examen de emendare din câte un studiu au fost avizați 11. Din mai multe studii au fost relegați 3 inși.

Din patrie.

Din Cameră. Astăzi Camera sub președinția lui L. Návay a continuat desbaterea pe articole a bugetului ministrului de culte și instrucțiune publică **B. Kelemen** kossuthist, a urgitat sporirea numărului universităților. **L. Hovay** guvernamental, a cerut renovarea modernă și lărgirea institu-

tului și spitatului Pasteur și înființarea unui nou institut la Cluj. *Cont. I. Zichy* ministrul instrucțiunii a promis că va rezolvi amândouă cererile. *L. Ostffy*, kossuthist, arată dispoziția clasificării salariilor profesorilor dela Academia de drepturi din Cașovia. *C. Szász*, guvernamental, vorbește despre greșelile generale ale situației profesorilor dela Academia de drepturi. *S. Kelemen*, justhst, răspunde la atacurile de dăunăzi a lui H. Béla, care i-a contestat dreptul de-a vorbi despre congregațiuni, apoi atacă cu multă vehemență pe G. Polóny, care face propagandă antisemită. Sfârșește vorbind despre congregații și roagă pe ministrul instrucțiunii să pună odată capăt acestei degenerări. *H. Béla* vorbește în chestie personală, *S. Várady* despre chestia congregațiilor, iar *St. Haller* desaproabă faptul, că francmasonii incontinuu vorbesc despre congregațiuni și atacă congregaționistii.

Austro-Ungaria în contra Muntenegrului. Ambasadorul austro-ungar din Cetinje s'a prezentat ieri la ministrul de externe al Muntenegrului, admonind guvernul muntenegrean să facă pașii necesari pentru a depărta pe cale pacifică revoluționarii albanezi, cari petrec în Muntenegru.

Moarte enigmatică. Servitorii marelui proprietar Dezideriu Stern din Karcag au aflat pe șpanul acestuia înecat în fântâna dela pustă.

Astă noapte s'a certat cu servitorii, astfel s'a ivit bănuială, că cineva din răsbunare l-a aruncat în fântână.

S'a pornit o anchetă energică la fața locului.

x Rostul medicamentelor în contra vâenei de aur (emoroide) este să sisteze cauza constipațiunii, acestei boale neplăcute. Experiențele câștigate în spitalul general din Viena dovedesc că „Apa amară naturală Franz Iosef” (Ferencz József), deja în decurs de câteva ore produce un scaun moale și cu toate ocaziunile alină durerile. Se capătă în prăvăliile de apă minerilă și în apotece.

Atențiune! Din cauza aglomerării magazinului meu — bijuteriile admirabile, obiectele de argint și ceasurile excelente de buzunar, despre cari oricine se poate convinge, le vând cu prețuri foarte scăzute.

Obiectele de argint de China le vând cu prețurile originale.

Mare asortiment de ochelari excelenți, zwickeri și lornete.

Cu stimă
Weinberger Ferencz
Arad, bulevardul Andrássy nr. 20.

x **A apărut:** Elemi népiskola értesítő könyvecske — Aviz școlar pentru școlile populare primare.

Se află de vânzare la Librăria diecezană din Arad. Prețul unui exemplar 30 fil, + 10 fil, porto.

Redactor responsabil: **Atanasiu Halmágjan.**

Recomând în atențiunea binevoitoare a cumpărătorilor de mobilă

prăvălia mea de

mobile artistice

de sub nr-ul 6 din strada Fejsze
(casa proprie),

având totdeauna asortiment mare din aranjamentul cel mai modern pentru dormitor, refector și salon cu prețuri moderate.

În atelierul meu mare, întreprind oric comandă pe lângă condițiile cele mai avantajoase, după model și cu preliminar.

Cu deosebit respect

Csatlós András
stoler.

Fondat în anul 1882. — Telefon nr. 688.
BRUCKNER LIPOT
tapețier, decorator și fabrică de mobile în
Arad,
Andrássy-tér 25, palatul Neumann.
(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. Pentru camere de dormit dela 190 fl. Sufagerie (prânzitor), dela 140 fl. Garnituri de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare convenabile!

NEUSCHLOSZ ■■■■
BUTOR

Se vând
exclusiv
mobile
de lemn
tare și
vestit:
■ NEU-
SCHLOSS.
■■■■

Furnisorul societății căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 40
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei comitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ●
instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de tot felul de instrumente muzicale. Straformez și reparaz instrumente muzicale cu cele mai scăzute prețuri. Comande în provință execut prompt.

Solicit sprijin binevoitor cu tot respectul

Hauszer K. Géza
fabricant de instrumente muzicale.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,
aur, argint sdrobot și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărăt. **Telefon 438.**

Covârșesc orice concurență

prin bunătatea, durabilitatea și ieftinătatea lor ghetete pentru bărbați, femei și copii pregătite din piele neagră ori colorată în atelierul propriu al lui

Czernóczky Mihály,

de sub numărul 3 strada Kossuth, Arad. Ghetete jumătăți se capătă în orice fel de fazon.

Izvor ieftin de cumpărat
gramofoane și plăci

de vânzare și cu plătire în rate.
Noutăți! Au apărut noi plăci românești.
Cereți prețurentul il. gratis din Marele magazin de

gramofoane

al lui

TÓTH JÓZSEF

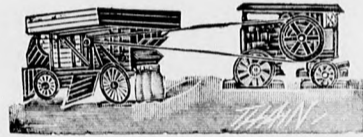
Szeged, str. Könyök 3.

DACĂ DOMNIATA

dorești să-ți cumperi un aparat montat cu
motor
bun
perfect

și de o **productivitate deosebită**

cu prețuri favorabile, sub condițiuni avantajoase, având garanție deplină, — adresa-ză-te cu o scrisoare către

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 66.

Intreprindere comercială de mașini industriale și economice, și firma va trimite preț-curent și eliminat de spese — gratis.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furniseaza prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

intreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Oppenheimer Mór

zidar diplomat

Arad, Szabadság-tér 17.

În casa d-lui Dr. Schwartz, în curte.

Recomandă în atențiunea on. public pentru facerea de planuri și preliminar de zidire, cancelaria lui de edificări.

Pentru sezonul de primăvară!

Recomand magazinul meu bogat asortat în pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe. Mare asortiment în pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totodată recomand **atelierul meu de blănărie** pentru toate lucrările ce cad în branșa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

Ioan Bálint („János“)

Timișoara-Fabric. Palatul orașenesc.

Spitz Ignacz

măestru-măsar.

Execută lucrări de edificii și la poșta, aranjază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Intreprinde orice lucrare aparținând acestei branșe. Execută comande dela cele mai simple, până la cele mai pretențioase, după plan, cu cele mai scăzute prețuri. Servește cu cea mai mare plăcere, cu preliminare și planuri.

ROLETE.

Mare asortiment de veritabile rolete americane automate. Bile și popice din **lignum sanctum** veritabil se pot procura cu prețurile cele mai moderate în bazarul

Zimmerman Ignác,

prăvălie de obiecte decorative de Norinberg și de jucărele, Arad, piața Szabadság nr. 21.

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, **vinderea și cumpărarea de moșii și arcelarea lor o mijloc ște mai avantajos:**

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Árpád-tér N. 5.

☎☎☎ Telefon Nr. 671. ☎☎☎

Horváth József

arhitect și zidar

Arad, strada **Darányi János nr. 4.**

Primește orice lucrare în branșa aceasta, face planuri și efectuește zidiri pe lângă prețurile cele mai reduse.

Vei cruța mulți bani!

Dacă vei cerceta **hotelul și grădina**

Kravár din strada **Sarló nr. 3**

la „Hétvezér”,

unde se pregătesc cele mai bune mâncări ungu-rești, vinuri alese de deal, și bere proaspătă de kőbánya, pe lângă prețurile cele mai ieftine și serviciul cel mai bun.

Popicărie acoperită Iluminație electrică.

Magazinul electrotehnic

al lui

Kalmár József

Arad

str. Salac nr. 2. Telefon: 242.

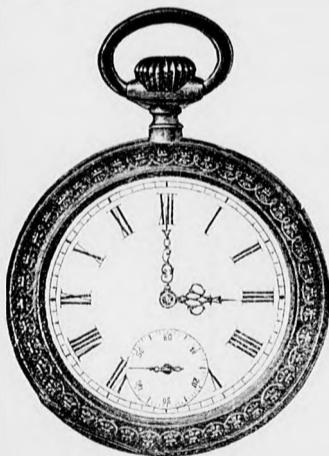
Montează motoare electrice pentru industriași, instalează lumina electrică cu prețurile cele mai moderate, etc., etc.

În atențiunea tuturor.

— Să cumpărăm pământ. —

În comuna **Tăuț** (com. Arad) se află pământ bun de vânzare. Se parcelează moșia grofului Königsegg. Condițiunile de cumpărare sunt foarte ușoare. După fiecare sută din prețul de cumpărare trebuie plătite la încheierea contractului numai 10 procente. Doritorii se pot adresa încredințatului Titu Babeș, avocat (Budapesta, Erzsébet-tér 18) ori la angajatul domeniului Kis Péter în Tăuț (Feltót, com. Arad). Prețul pământurilor cumpărate se plătește în rate.

Țăranii români pot ajunge ușor la pământ mult, bun și ieftin. Fruntașii de pe sate să-i sfătuiască până nu-i previn țărani de alt neam.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul **Românul** (ad. scriu că au cetit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Cele mai bune oroloage

cele mai solide și moderne **juvaericele** atât pe **bani gata, cât și în rate** pe lângă **chezășie de 10 ani** cu prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Szeifert János

sculptor

Arad, Magyar-utca Nr. 29.

Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — La dorință trimit planuri gratuit. Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului.

Cu stimă: **Szeifert János.**

Pregătește tot felul de lucrări din acest ram, ca: iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și saloane, tot felul de sculpturi se efectuează pentru tâmplari.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame Salamander

cu renume mondial, se capătă în colorile galbină și neagră cu **16 coroane 50 fl.** exclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS prăvălie de ghete de rangul I-u. Arad, piața Andrassy nr. 20. Comanda din provincie se execută în aceeași zi.

?! Vrei să ajungi milionar ?!

Atunci nu întârzia a cumpăra cel puțin un loz două dela Banca „HIPOTECARĂ UNGARĂ“, cari de prezent sunt cele mai de valoare și cele mai căutate, fiind garantate din partea visteriei statului!!

6 trageri anual!

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige. **Necondiționat!** Cele mai mari șanse de câștig! Iată câștigurile principale: Cor. UN MILION, apoi Cor. 500.000, 300.000, 100.000 2 de 75.000, 50.000, 30.000, 3 de 10.000 și nenumărate câștiguri mai mici, cari ies în fiecare an la sorți!

Grăbiți cu comandele, căci tragerea viitoare va fi deja **în 25 Iunie a. c.**

Pentru a înlesni cumpărarea acestor lozuri oricui, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: **33 rate lunare de câte 6 cor.**

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. **Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicările necesare.** Binevoii a ne trimit adresa. Abonamentul listei de trageri e 2 cor.

Notăm cu ocaziunea aceasta, că la ultima tragere a lozurilor dela institutul »Pesti Hazai« din **5 Iunie a. c.** câștigul principal de 200.000 cor. a picat pe Seria 5210 și Nrul 29, iar al doilea de 25.000 cor. pe Seria 5559 și Nrul 26.

Cu deosebită stimă:

ÜSTREDNÁ BANKA ÚC. SPOL., Bpest V., Sas-u. 24.

Cumpăr în orice cantitate

romonițe, flori de porumbele, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mătrăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și **Vespe de frapțin.**

Farmacia lui

Szokoly Sándor

Arad, Piața Kelemen

(vis-à-vis de biserica sârbească.)

Fiecare los câștigă.

Nici o loterie.

Noroc fără risic.

Tragerea viitoare la 26 Iunie 1911.
PLANURILE DE TRAGERE.

In fiecare an 6 trageri: 26 Iunie, 25 August, 25 Octomvrie, 27 Dec., 25 Februarie, 25 Aprilie.

1 câștig principal	à 1,000.000 =	1,000.000
1 "	500.000 =	500.000
1 "	300.000 =	300.000
2 câștiguri	100.000 =	200.000
2 "	75.000 =	150.000
1 câștig	50.000 =	50.000
1 "	30.000 =	30.000
3 câștiguri	10.000 =	30.000
6 "	5.000 =	30.000
3 "	3.000 =	9.000
9 "	1.500 =	13.500
15 "	1.000 =	15.000
48 "	500 =	24.000
30 "	400 =	12.000
600 "	200 =	120.000
200 "	140 =	28.000
923 câștiguri in suma de Coroane		2,511.500

La tragerea cu cel mai mic câștig, primește jucătorul 140 Cor. in bani gata și încă un bilet gratis, care are același număr ca și lozul original și ia parte la toate câștigurile mai departe. Biletul de câștig are astăzi o valoare de curs de 60 Cor., cu care preț la dorință îl și schimbăm.

Un los poate așadar să facă chiar și mai multe câștiguri.

Fiecare los câștigă.

Cel mai mare câștig din lume Cor. 1,000.000 (Un milion), 500.000, 300.000.

Noroc fără risic.

Invitare

la cumpărarea de lozuri garantate de stat prin paragraful IX. din anul 1889.

Lozurile hipot. de premii

sub controlul și paza guvernului.

Cele mai strălucite șanse de câștig. Lozurile hipotecare de premii dintre toate lozurile ce există pe lume are cele mai multe trageri, din cari ies 923 câștiguri in valoare de 2 milioane Coroane 511.500.

E eschis vre-o perdere. Valoarea celui mai mic câștig e mai mare decât costul lozului, de aceea e și cea mai avantajoasă depunere de capital.

Durata jocului 48 ani, in care restimp trebuie să se împartă posesorilor de lozuri 136 mil. Coroane.

Artii de valoare cari se pot depune ca cautiune. Lozurile hip. de premii se pot depune ca cauț. in cassele de păstr. publ. și ale statului. Ceeace dovedește cel mai bine val. lor.

In orice timp se pot schimba în bani, căci pe aceste lozuri se pot primi împrumuturi.

Plătirea câștigurilor se face imediat după tragere. **Listele de tragere,** ediție oficială le expedăm îndată după tragere.

Jocul in cinste de oarece fiecare jucător poate ori când să capete prețul acestui loz, de aceea șansele de câștig sunt gratuite.

Lozurile hipotecare de premii sunt de aceea cele mai ieftine lozuri și ocupă primul rang printre toate lozurile statului.

Lozurile de premii ale Patriei le vindem conform art. XXXI. din 1883 in 36 rate lunare **à Coroane 5-90 pentru fiecare loz de premii.**

La comandă ajunge trimiterea unui mandat postal cu Cor. 5-90, in schimbul căreia primiți un certificat original **recomandat** cu numărul lozului, prin care vi-se asigură dreptul la câștig și de proprietate, participând la tragerea dela 26 Iunie 1911.

Cassa de bancă **D. EPPLER,** Bpesta
Anul înființării 1901. VII., Király-utca 48.

Cel mai bun sistem de păstrare combinat cu cele mai mari șanse de câștig.

In cinste cele mai strălucite șanse de câștig.